

Structuurvisie buitengebied

Gemeente Dalfsen

concept – d.d. 8 november 2011

Ten geleide

Het voorliggend concept dient te worden beschouwd als een 'werkdocument'. In het vervolg is nog nadere aandacht nodig voor:

- spelling en grammatica
- lay-out en kaartmateriaal
- nadere uitwerking van:
 - de uitvoeringsparagraaf
 - eventuele inpassing van de casco-benadering (Tubbergen)
 - de uitgangspunten en toetsingscriteria
 - beschrijving van het totstandkomingproces
 - toevoegen icoontjes aan ontwikkelingsrichting (functiegericht)

Structuurvisie Buitengebied Dalfsen

8-11-2011

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	8
1.1	Aanleiding	8
1.2	Doelstelling	8
1.3	Status	8
1.4	Relatie met andere plannen	8
1.5	Ruimtelijke kwaliteit	9
1.6	PlanMER en samenhang Structuurvisie	10
1.7	Leeswijzer	10
2.	Positionering	12
2.1	Fysiek	12
2.1.1	Reliëf en bebouwing	12
2.1.2	Groen en water	13
2.1.3	Infrastructuur	13
2.2	Beleidsmatig	14
2.2.1	Provinciaal beleid	14
2.3.2	Gemeentelijk beleid	17
2.3.2.1	Toekomstvisie 'Bij uitstek Dalfsen' missie en visie 2020	17
2.3.3.2	Landschapsontwikkelingsplan Dalfsen	17
2.3.3.3	Plattelandsvisie	17
2.3.3.4	Meerjarenprogramma Duurzaamheid 2011-2012	17
3.	Trends en ontwikkelingen	19
3.1	Inleiding	19
3.2	Landbouw	19
3.3	Wonen	21
3.4	Niet agrarische bedrijvigheid	22
3.5	Recreatie en toerisme	22
3.6	Infrastructuur	23
3.7	Water	23
3.8	Natuur	23
4.	Visie	26
4.1	Inleiding/leeswijzer	26
4.2	Indeling in deelgebieden	26
4.3	VEENONTGINNINGENLANDSCHAP	29
4.3.1	Karakteristiek	29
4.3.2	Ontwikkelingsrichting	30
4.3.3	Uitgangspunten en toetsingscriteria	31
4.4	JONGE HEIDEONTGINNINGENLANDSCHAP (NOORD)	33
4.4.1	Karakteristiek	33
4.4.2	Ontwikkelingsrichting	34
4.4.3	Uitgangspunten en toetsingscriteria	35
4.5	JONG HEIDEONTGINNINGENLANDSCHAP (ZUID)	37
4.5.1	Karakteristiek	37
4.5.2	Ontwikkelingsrichting	38
4.5.3	Uitgangspunten en toetsingscriteria	39
4.6	ESSENLANDSCHAP	41
4.6.1	Karakteristiek	41
4.6.2	Ontwikkelingsrichting	42
4.6.3	Uitgangspunten en toetsingscriteria	43
4.7	VECHT EN UITERWAARDEN	45
4.7.1	Karakteristiek	45
4.7.2	Ontwikkelingsrichting	46
4.7.3	Toetsingscriteria	47
4.8	BOS- EN LANDGOEDERENLANDSCHAP	49
4.8.1	Karakteristiek	49
4.8.2	Ontwikkelingsrichting	50
4.8.3	Uitgangspunten en toetsingscriteria	51
4.9	KAMPENLANDSCHAP	53

4.9.1	Karakteristiek	53
4.9.2	Ontwikkelingsrichting	54
4.9.3	Uitgangspunten en toetsingscriteria	55
4.10	BROEKONTGINNINGENLANDSCHAP	57
4.10.1	Karakteristiek	57
4.10.2	Ontwikkelingsrichting	58
4.10.3	Uitgangspunten en toetsingscriteria	59
5.	Uitvoeringsaspecten	62
5.1	Inleiding	62
5.2	Voorlopig uitvoeringsprogramma	62
BIJLAGEN		63
	Bijlage 1 - Beleid	64
	Bijlage 2 -Milieubeoordeling	71
	Bijlage 3 – Totstandkomingsproces Structuurvisie	73

1. INLEIDING

1.1 Aanleiding

De Wet ruimtelijke ordening (Wro) verplicht de gemeenteraad één of meerdere Structuurvisies vast te stellen. Eind 2010 stelde de gemeenteraad de 'Structuurvisie Kernen' vast. Om echter voor het totale gemeentelijke grondgebied een dekkende Structuurvisie te verkrijgen is het noodzakelijk ook voor het buitengebied een Structuurvisie op te stellen. De voorliggende Structuurvisie heeft dan ook betrekking op het gemeentelijke grondgebied voor zover niet meegenomen in de 'Structuurvisie Kernen'.

De in 2007 vastgestelde Plattelandsvisie is geen structuurplan op basis van de (oude) Wet op de Ruimtelijke Ordening. Daarom kan aan de Plattelandsvisie niet de status van Structuurvisie worden toegekend. Wel vormt de Plattelandsvisie de basis onder en vertrekpunt voor de Structuurvisie voor het buitengebied. Na vaststelling van de Structuurvisie komt de Plattelandsvisie te vervallen.

Daarnaast heeft de Provincie Overijssel de Omgevingsvisie en -verordening vastgesteld. De Omgevingsvisie is op 1 juli 2009 definitief vastgesteld door Provinciale Staten. Deze provinciale Structuurvisie heeft gevolgen voor de ruimtelijke ordening in het buitengebied van de gemeente Dalfsen. Ook vanwege andere wijzigingen in wet- en regelgeving en ontwikkelingen is goed om een integrale afweging te maken of en waar de gemeente aan ontwikkelingen mee wil werken. Verder is het gewenst de provinciale omgevingsvisie op een aantal punten nader uit te werken op gemeentelijk niveau. Deze Structuurvisie is hiervoor een goed middel.

Het bestemmingsplan Buitengebied Dalfsen is inmiddels al 10 jaar oud. Actualisering van dit bestemmingsplan is noodzakelijk. De Structuurvisie Buitengebied bevat dan ook niet alleen de ontwikkelingsrichting van het landelijk gebied, maar tevens het strategische kader voor het nieuwe bestemmingsplan buitengebied. Parallel aan deze Structuurvisie wordt het actualiseren van de bestemmingsplannen buitengebied in samenhang opgepakt.

1.2 Doelstelling

Doel van deze Structuurvisie buitengebied is om een integraal beleidskader te krijgen voor het buitengebied dat ook de kaders aangeeft voor het actualiseren van de bestemmingsplannen buitengebied in de gemeente Dalfsen. De Structuurvisie bevat dan ook een toetsingskader voor het bestemmingsplan buitengebied en de ontwikkelingsruimte die daarin wordt geboden. Ook bevat de Structuurvisie voor nieuwe ontwikkelingen, die nog geen plaats (kunnen) krijgen in het actuele bestemmingsplan, een toetsingskader bij nieuwe initiatieven in het buitengebied.

De voorliggende Structuurvisie is tot stand gekomen in een interactief proces, waarbij diverse partijen zijn betrokken. In de bijlage 3 van deze Structuurvisie is een beschrijving opgenomen van dit proces.

1.3 Status

Zoals hierboven opgemerkt komt de voorliggende Structuurvisie tot stand op basis van de Wet ruimtelijke ordening. Na vaststelling door de gemeenteraad krijgt de Structuurvisie dan ook formeel de status van 'Structuurvisie volgens artikel 2.1 van de Wet ruimtelijke ordening'. De structuurvisie heeft dan een kaderstellende status voor andere gemeentelijke ruimtelijke plannen zoals de bestemmingsplannen en beheersverordeningen die de gemeente vaststelt. Voor de gemeente is de structuurvisie een voor zichzelf bindend en richtinggevend document. In relatie tot het bestemmingsplan buitengebied betekent dit bijvoorbeeld dat als een beoogde ontwikkeling niet past binnen dat bestemmingsplan, maar wel haalbaar is op grond van de Structuurvisie, medewerking kan worden verleend aan het voornemen.

1.4 Relatie met andere plannen

Bij de koersbepaling voor het buitengebied zet de gemeente sterk in op ruimtelijke kwaliteit en duurzaamheid. Deze beide begrippen waren nog niet in volle omvang vertaald in de Plattelandsvisie (2007). Het gemeentelijke beleidsdocument 'Bij Uitstek Dalfsen, Missie en Visie gemeente Dalfsen 2020'

maakt de gemeentelijke ambities op het gebied van ruimtelijke kwaliteit en duurzaamheid duidelijk en vraagt nadrukkelijk om een verankering van en vertaling in de verschillende gemeentelijke beleidsstukken. In de navolgende paragraaf worden die beide begrippen nader uitgewerkt.

Er ligt daarom een belangrijke link met de Plattelandsvisie en de Missie en Visie gemeente Dalfsen. Datzelfde geldt voor het Landschapsontwikkelingsplan (LOP), dat in februari 2010 door de gemeenteraad is vastgesteld. Het LOP kan worden getypeerd als een belangrijk (sectoraal) hulpmiddel voor het garanderen en verbeteren van de kwaliteit van het landschap. In het LOP wordt een visie op het veranderende landschap in het buitengebied van Dalfsen uitgewerkt in wensen en concrete en uitvoerbare projecten. Deze Structuurvisie sluit in hoge mate aan bij het LOP, wat bijvoorbeeld tot uitdrukking komt in de gehanteerde gebiedsindeling.

1.5 Ruimtelijke kwaliteit

Het begrip 'ruimtelijke kwaliteit' kan worden beschouwd als een subjectief begrip. Immers: het begrip kan verschillende associaties oproepen. Dit bleek ook bij de eerste bijeenkomst van de project- en klankbordgroep, waar de afbakening van het begrip centraal stond. Tijdens die bijeenkomsten werd duidelijk dat ruimtelijke kwaliteit vooral wordt geassocieerd met 'een mooi gebied'. Toch kan binnen het begrip 'ruimtelijke kwaliteit' drie deelbegrippen worden onderscheiden::

1. belevingswaarde;
2. gebruikswaarde;
3. toekomstwaarde.

Belevingswaarde

Belevingswaarde gaat over identiteit, herkenbaarheid en schoonheid. Aantrekkingskracht van het buitengebied staat hierin centraal. Herkenbare landschappen met een sterke eigenheid en identiteit vormen de basis voor de verbondenheid met de omgeving voor de inwoners en gebruikers van het buitengebied. Een hoge belevingswaarde geldt als belangrijke recreatieve trekpleister, maar ook als aantrekkelijke woonomgeving.

Gebruikswaarde

De gebruikswaarde vertegenwoordigt de toegankelijkheid en gebruiksmogelijkheden van het buitengebied. Naast een aantrekkelijk buitengebied (belevingswaarde) zorgen ontwikkelingen voor een continue vernieuwing van het buitengebied. De gebruikswaarde stuurt deze ontwikkelingen. Dat kan ruimte zijn voor economische dynamiek (landbouw en werken), recreatieve mogelijkheden, uitloopgebied voor dorpen en steden en leef- en woongebied voor mens en dier.

Toekomstwaarde

Toekomstwaarde richt zich op de toekomstbestendigheid van het buitengebied, oftewel de duurzaamheid. Flexibiliteit om toekomstige ontwikkelingen op te vangen is daarbij van belang, maar ook een hoge belevingswaarde en/of gebruikswaarde kunnen de duurzaamheid van het buitengebied bepalen. Om de ambities van de gemeente ten aanzien van duurzaamheid uitvoering te kunnen geven wordt dit begrip in de volgende paragraaf verder uitgewerkt.

Duurzaamheid

Duurzaamheid kan verschillende onderdelen van de ruimtelijke ordening beslaan. De gemeentelijke ambities ten aanzien van duurzaamheid kent een onderverdeling in drie delen:

1. ecologische duurzaamheid;
2. economische duurzaamheid;
3. sociale duurzaamheid.

Ecologische duurzaamheid

Ecologische duurzaamheid gaat over biodiversiteit en waardevolle landschapselementen. Natuur- en landschapswaarden vormen de basis en ontwikkelingen dragen bij aan het behouden of versterken van deze natuur- en landschapswaarden. Dat kan concreet gerealiseerd worden door aandacht te besteden

aan landschapselementen, landschappelijke inpassing en (het voorkomen van negatieve) effecten op de natuur.

Economische duurzaamheid

Economische duurzaamheid richt zich op functiemenging, flexibiliteit van de lokale economie en lokale energie opwekking. Economische ontwikkeling is leidend. Voor de plattelandseconomie zijn er mogelijkheden voor intensivering en schaalvergroting. De ruimtelijke kwaliteit dient echter wel gewaarborgd te blijven.

Sociale duurzaamheid

Sociale duurzaamheid is de verbondenheid met de plek en richt zich op identiteit, leefbaarheid en volksgezondheid. Er gaat aandacht uit naar cultuurhistorische kenmerken en een aantrekkelijk buitengebied om in te wonen, te werken en te recreëren.

1.6 PlanMER en samenhang Structuurvisie

Indien een Structuurvisie (of bestemmingsplan) kaders stelt voor MER-plichtige of MER-beoordelingsplichtige activiteiten moet volgens de Wet Milieubeheer een milieueffectrapport (planMER) worden opgesteld.

De Structuurvisie bevat kaderstellende uitspraken (bijvoorbeeld over de nieuw-, hervestiging en uitbreiding van (intensieve) veehouderij bedrijven (onder andere pluimveehouderij – varkenshouderij) en functieverandering in het landelijk gebied), zodat voor de Structuurvisie een MER-(beoordelings)plicht geldt. Een PlanMER geeft voor de besluitvorming over de Structuurvisie een goed beeld van eventuele (milieu) gevolgen die bij de vaststelling meegewogen kunnen worden. De mogelijke milieueffecten voor het Structuurvisiebeleid (en daarmee voor het bestemmingsplanbeleid) zijn vanaf het begin meegenomen in het proces. In bijlage 3 is het totstandkomingproces beschreven.

1.7 Leeswijzer

In het volgende hoofdstuk gaat in op de ruimtelijke positie van Dalfsen in de regio. Hoofdstuk drie gaat vervolgens in op het relevante beleid voor de Structuurvisie. Hoofdstuk vier bevat een thematische verkenning van trends en de verwachte ontwikkelingen in het landelijk gebied. Hoofdstuk vier beschrijft de visie per deelgebied. Hoofdstuk vijf bevat de uitvoeringsaspecten. Tot slot bevat de Structuurvisie een aantal bijlagen.

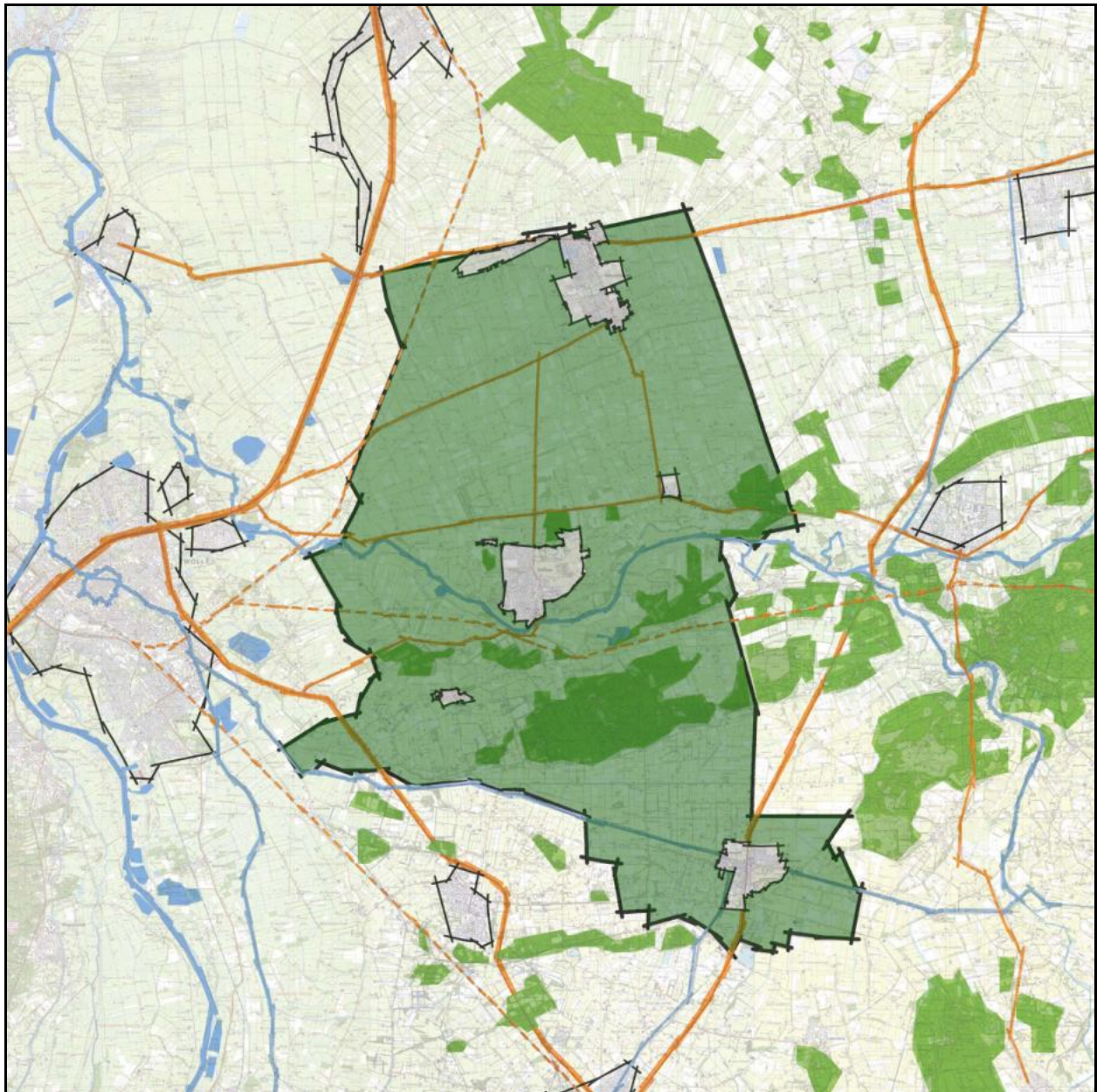

2. POSITIONERING

2.1 Fysiek

De gemeente Dalfsen is gelegen in het midden van de provincie Overijssel. De gemeente ligt aan de Overijsselse Vecht en grenst aan de gemeenten Staphorst, Hardenberg, Ommen, Raalte en Zwolle. Op 1 april 2011 telde de gemeente 27.335 inwoners.

In morfologisch opzicht is de gemeente Dalfsen gelegen op de overgang van de oostelijk gelegen stuwwallen naar het westelijk gelegen IJsseldal. Tussen de stuwwallen liggen laagten waarin de Vecht en de Beneden Regge stromen.

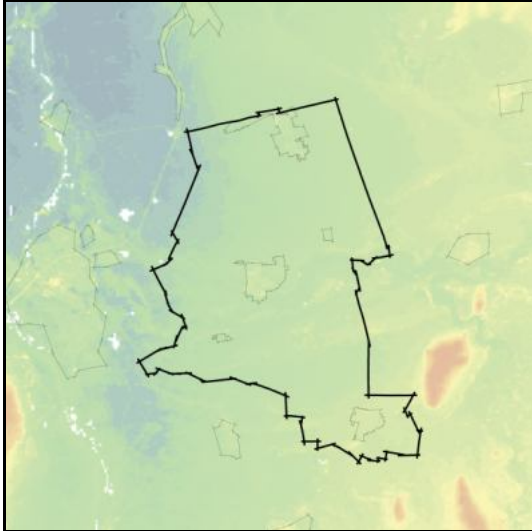

Afbeelding 1 - Plangebied

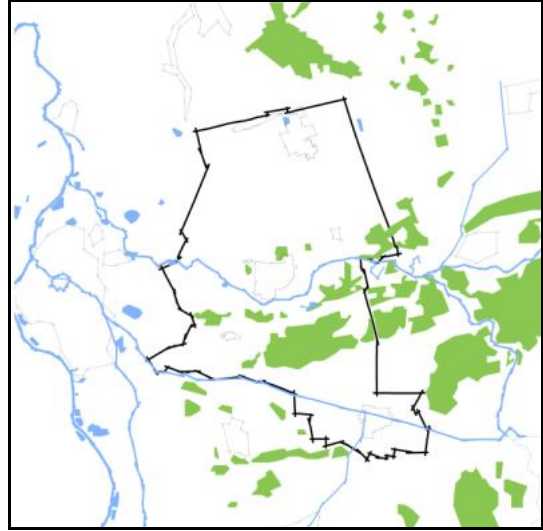
2.1.1 Reliëf en bebouwing

De reliëfkaart geeft een indruk van de hoogteverschillen in het buitengebied. Net ten oosten van de gemeente Dalfsen is de Archemerberg gelegen (zie de rode/oranje vlek op de reliëfkaart hiernaast) met een hoogte van ongeveer 60 meter. Binnen de gemeente is sprake van een geleidelijk verval in hoogte van ongeveer 10 meter boven NAP in het oosten naar 0,5/1 meter boven NAP in het westen.

De bebouwingsconcentraties hebben een verspreide ligging in het buitengebied. De grootste kernen, Nieuweusen, Dalfsen en Lemelerveld hebben een strategische ligging op de hogere gronden. Nieuweusen ligt in het jonge ontginningenlandschap, Dalfsen is gelegen aan de Vecht en Lemelerveld is gelegen aan het Overijssels Kanaal. Aan de westgrens van de gemeente zijn vanwege de nattere omstandigheden vrijwel geen bebouwingsconcentraties te vinden. Het buitengebied is gelegen in de invloedssfeer van de stad Zwolle.

Afbeelding 2 - Reliëfkaart

Afbeelding 3 – Groen en water

2.1.2 Groen en water

Het buitengebied van de gemeente Dalfsen kent een sterke scheiding in twee watersystemen. Ten noorden van de kern Dalfsen is het (jonge heide en veen) ontginningenlandschap gelegen. Dit landschap kent een eigen waterhuishouding in een systeem van rechte sloten in een blokvormig/rechthoekig verkavelingspatroon.

Ten zuiden van de kern Dalfsen zijn waterlopen gelegen, die afwateren richting het laag gelegen IJsseldal. De Vecht (en de Beneden Regge) zijn parels in het landschap. De Vecht en het Vechtdal gelden dan ook als grote trekpleisters voor het buitengebied. Naast de Vecht vormt het Overijssels Kanaal een markante verschijning in het landschap door zijn rechte loop.

Naast de Vecht en het Overijssels Kanaal wordt de waterhuishouding gekenmerkt door een systeem van beken en weteringen. De beken ontspringen uit de hoog gelegen stuwwallen en gaan over in (gegraven) weteringen in de lager gelegen delen. Door middel van de weteringen is de waterhuishouding te reguleren.

In het ontginningenlandschap komt vrijwel geen grootschalige beplanting voor. De beplanting concentreert zich met name rondom de Vecht en op de hoger gelegen gronden. Daarbij is een sterke oost-west gelegen oriëntatie zichtbaar. Richting het oosten worden de aaneengesloten bosgebieden sterker doorsneden door een systeem van rivieren, kanalen, weteringen en beken.

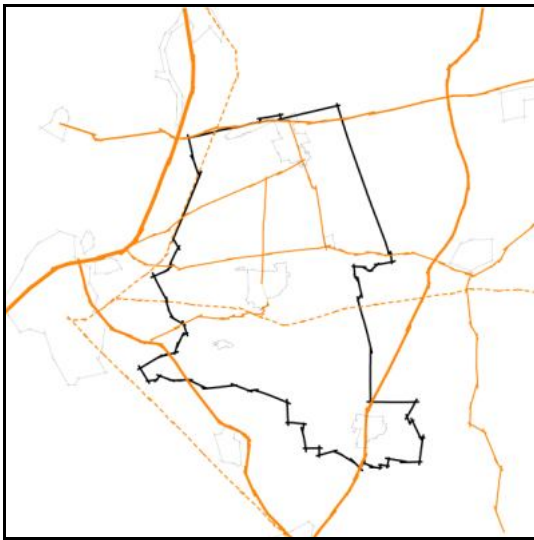
Tot slot kan de grondwaterwinning (en het daarop betrekking hebbende grondwaterbeschermingsgebied) worden genoemd als structurerend element in de 'blauwe infrastructuur'.

2.1.3 Infrastructuur

Opvallend is een noord-zuid gerichte oriëntatie, vrijwel parallel aan het hoogteverloop in het gebied. De A28 en N(3)48 vormen de belangrijkste verbinden richting het noorden en zuiden. Tussen deze wegen lopen regionale verbindingen die de gemeente Dalfsen aansluiten op het hoofdwegennet. Met name de N377 en de N340 hebben hierin een belangrijke functie, maar ook de N35 kan in dat kader worden genoemd. De spoorlijn Zwolle – Emmen doorkruist de gemeente Dalfsen. Dalfsen beschikt over een station aan deze spoorlijn.

De scheiding van het landelijk gebied in twee watersystemen is ook terug te vinden in de infrastructuur. De hoofdontsluitingswegen bevinden zich in het (jonge) ontginningenlandschap. In het (oude)

cultuurlandschap, waarin sprake is van meer reliëf en bochtige wegen, komen vrijwel geen N-wegen voor.

Afbeelding 4 - Infrastructuur

2.2 Beleidsmatig

Zoals aangegeven is het bestaande gemeentelijke beleid een belangrijke basis voor deze Structuurvisie. Hierbij gaat het dan vooral om de Plattelandsvisie, het LOP en 'Bij Uitstek Dalfsen, Missie en Visie gemeente Dalfsen 2020'. Daarnaast speelt ook het provinciaal beleid een belangrijke rol als het gaat om ruimtelijke kwaliteit en duurzaamheid.

In dit hoofdstuk staat daarmee het meest relevante ruimtelijke beleid centraal.

Uiteraard wordt daarnaast rekening gehouden met overige gemeentelijke beleid, of met beleid van hogere overheden. Meestal gaat het daarbij om beleid met een meer sectoraal karakter. In bijlage 1 is een beknopte beschrijving opgenomen van het overige relevante beleid.

2.2.1 Provinciaal beleid

Omgevingsvisie provincie Overijssel

In juli 2009 hebben de Provinciale Staten met de Omgevingsvisie Overijssel het ruimtelijk beleid van de provincie Overijssel vastgesteld. Deze omgevingsvisie Overijssel toont het provinciale belang en beleid in de fysieke leefomgeving. De ambitie die de provincie heeft verwoord in de omgevingsvisie is erop gericht om:

'een vitale samenleving tot ontplooiing te laten komen in een mooi en vitaal landschap. Een samenleving waarin alle Overijsselaars zich thuis voelen en participeren. Met bloeiende steden en dorpen als motoren voor cultuur en werkgelegenheid, ingebed in een landschap waarin wonen, natuur, landbouw en water elkaar versterken.'

Dragers van deze provinciale ambitie vormen twee begrippen: duurzaamheid en ruimtelijke kwaliteit. Duurzaamheid vraagt om een heldere afweging van ecologische, economische en sociaal-culturele aspecten en ambities. Deze driedeling is ook bekend onder de noemer van de 3P's: People, Planet en Profit. Bij alle beleidsdiscussies zoekt de provincie naar een evenwicht tussen deze drie aspecten.

Ruimtelijke kwaliteit is een lastiger begrip, omdat het geen statisch gegeven is. De ruimte om ons heen is immers altijd dynamisch, altijd in beweging. Ruimtelijke kwaliteit is dan ook geen fysieke eigenschap van

de omgeving, maar een resultaat van natuurlijke en menselijke processen, van stuwwal tot kerktoren. Ruimtelijke kwaliteit zit in de eigenschappen van de omgeving, die tot de verbeelding spreken, waar mensen zich mee identificeren en waar ze betekenis aan geven. De ruimtelijke kwaliteit omvat zo een heel spectrum van bestaande gebiedskenmerken. De provincie Overijssel heeft de bestaande gebiedskenmerken uiteengezet en verdeeld in vier lagen die elk hun eigen logica hebben: de natuurlijke ondergrond, het agrarische cultuurlandschap, de stedelijke laag en de lust- en leisurelaag.

In deze Structuurvisie zijn de ambities voor ruimtelijke kwaliteit van de gemeente Dalfsen uitgedrukt in drie begrippen: belevingswaarde, gebruikswaarde en toekomstwaarde. De lagenbenadering van de provincie waarin de bestaande gebiedskenmerken uitgewerkt zijn in vier lagen spelen hierin een belangrijke rol. Immers deze dragen bij aan de beleving van het landschap en het gebruik van het landschap nu en in de toekomst.

Lagenbenadering

De eerste laag is de laag van de natuurlijke ondergrond. Deze laag is ontstaan door abiotische processen zoals wind, water en erosie die al vele tienduizenden jaren geleden zijn begonnen. De natuurlijke laag vormt de basis voor alle ontwikkelingen die daarna hebben plaatsgevonden. Waarden in de natuurlijke laag zijn het watersysteem, de stuwwallen en bijvoorbeeld de hoogveengebieden.

De laag van het agrarisch cultuurlandschap vormt de tweede laag. Deze laag geeft een beeld van de ontginningpatronen die de mens in de natuurlijke ondergrond heeft achtergelaten om de ondergrond in gebruik te kunnen nemen. Het zijn dus ingrepen die een directe relatie hebben met de natuurlijke ondergrond. Waarden die tot het agrarisch cultuurlandschap worden gerekend zijn onder andere essen, houtsingelpatronen of de kanalen- en wijkstructuur in de veenkoloniën.

De derde laag wordt de stedelijke laag genoemd. In deze laag, die meer de ontwikkelingen van de moderne tijd herbergt, is de koppeling van 'stedelijke' functies aan het verbindende netwerk van wegen, spoorwegen en kanalen een ordenend principe. In deze laag komen waarden naar voren als de kenmerkende opzet van bijvoorbeeld esdorpen of wegdorpen en historische stationsgebouwen.

Tot slot is de vierde laag de zogenoemde lust- en leisurelaag. Deze laag geeft waarden als belevenis, identiteit en betekenis een plek. Kenmerken en waarden in deze laag zijn recreatieve verbindingen, landgoederen, fraaie uitzichten, maar ook bijvoorbeeld de kwaliteit 'donkerte'. Deze laag benut vooral de kwaliteiten uit de drie onderliggende lagen.

In hoofdstuk 4 'Deelgebieden' zijn de karakteristieken van de deelgebieden nader uiteengezet door gebruik te maken van de lagenbenadering van de provincie Overijssel.

In bijlage 1 van deze Structuurvisie is nader ingegaan op het bereiken van de doelen en ontwikkelingsperspectieven die de provincie heeft geformuleerd. Basis voor ontwikkelingen is binnen elk perspectief de verbetering van de ruimtelijke kwaliteit. Voor grootschalige ontwikkelingen in het landelijk gebied is nog een extra opgenomen: De kwaliteitsimpuls Groene Omgeving

Kwaliteitsimpuls Groene omgeving

Het basisprincipe voor de Kwaliteitsimpuls komt uit de omgevingsverordening van de provincie Overijssel: 'bestemmingsplannen voor de groene omgeving kunnen voorzien in nieuwvestiging en grootschalige uitbreidingen van bestaande functies in de groene omgeving, uitsluitend indien hier sociaaleconomische en/of maatschappelijke redenen voor zijn én is aangetoond dat het verlies aan ecologische en/of landschappelijke waarden in voldoende mate wordt gecompenseerd door investeringen ter versterking van de ruimtelijke kwaliteit in de omgeving'.

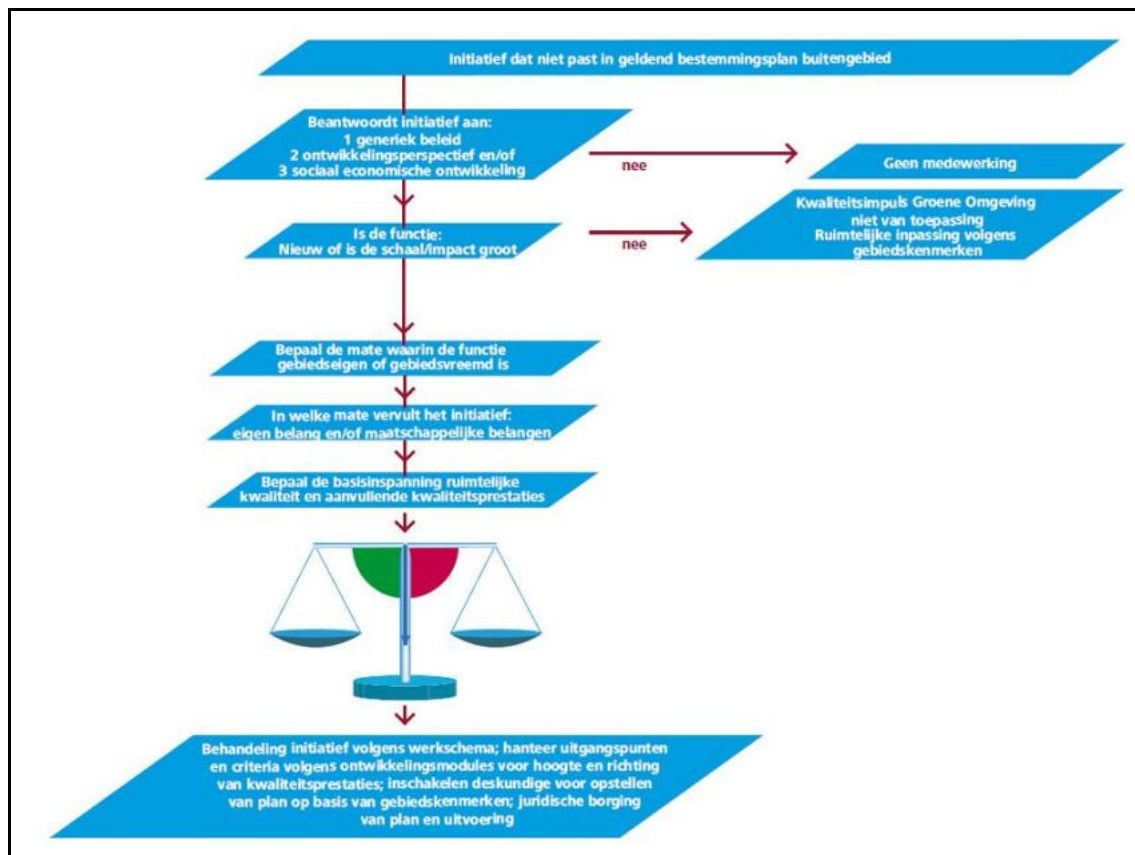
Vanuit deze grondgedachte kunnen de volgende uitgangspunten worden gedestilleerd:

- Er is ruimte voor sociaaleconomische ontwikkeling als deze vanuit zuinig en zorgvuldig ruimtegebruik verantwoord is, past in het ontwikkelingsperspectief en wordt ingepast volgens de onderscheiden gebiedskenmerken;
- Een goede ruimtelijke inpassing van de ontwikkeling is altijd een basisvoorwaarde of basisinspanning;
- Bij nieuwvestiging en bij grootschalige uitbreiding van bestaande functies wordt naast een investering in de ontwikkeling zelf tegelijkertijd geïnvesteerd in de kwaliteit van de omgeving/het omliggende gebied;
- De geboden ontwikkelingsruimte moet in balans zijn met de investering in ruimtelijke kwaliteit, wat ook blijkt uit de ruimtelijke onderbouwing van een ruimtelijk plan.

De Kwaliteitsimpuls is van toepassing op diverse categorieën van ontwikkelingen:

- Rood-voor-groen op bestaande landgoederen;
- Nieuwe landgoederen;
- Rood-voor-rood;
- Knooperven;
- Nieuwvestiging van agrarisch bedrijf, woningen, niet-agrarische bedrijvigheid of verblijfsrecreatie;
- Grootschalige uitbreiding van agrarische bouwpercelen (>1,5ha), niet-agrarische bedrijven, bestaande verblijfsrecreatie of mestvergistings
- Functiewijzigingen voor boomteelt, ondersteunend glas en vrijkomende agrarische bedrijven.

Onderstaand verwoordt de te doorlopen stappen bij het al dan niet toepassen van de Kwaliteitsimpuls voor ontwikkelingen in het buitengebied van de provincie en de gemeente. Afhankelijk van het type functie (gebiedseigen/gebiedsvreemd) en het doel van de ontwikkeling wordt bepaald hoe groot de inspanning is die moet worden geleverd ten aanzien van de ruimtelijke kwaliteitsprestaties.

Afbeelding 5 – Stappenplan Kwaliteitsimpuls Groene Omgeving

2.3.2 Gemeentelijk beleid

2.3.2.1 Toekomstvisie 'Bij uitstek Dalfsen' missie en visie 2020

De toekomstvisie 'Bij uitstek Dalfsen' missie en visie 2020 bevat de strategische koers van de gemeente Dalfsen tot aan 2020. Doel van deze visie is een herkenbaar profiel te ontwikkelen dat richting geeft aan te nemen politiek-bestuurlijke besluiten en aan de inzet van middelen. De centrale missie van de gemeente Dalfsen luidt: 'Het ontwikkelen van vitale gemeenschappen in een onderscheidende woonplaats van groene signatuur.'

De toekomstvisie is geconcretiseerd in vier onderdelen: leven en welzijn, wonen, economie en omgeving. De ambities voor het onderdeel omgeving zijn: het behoud en de ontwikkeling van landschappelijke en cultuurhistorische waarden door kwaliteitsverhogende economische ontwikkelingen. Ook wil de gemeente een betere benutting van de potenties van de Vecht.

2.3.3.2 Landschapsontwikkelingsplan Dalfsen

Het buitengebied is het visitekaartje van de gemeente Dalfsen. Het is dan ook vanzelfsprekend dat de gemeente Dalfsen zich wil profileren met een mooi en verzorgd landschap. Het grote aantal ontwikkelingen in het buitengebied van Dalfsen drukt een stempel op het landschap. Voor het garanderen en verbeteren van de kwaliteit van het landschap heeft de gemeente een landschapsontwikkelingsplan (LOP) laten opstellen. Het LOP is door de gemeenteraad op 15 februari 2010 vastgesteld en is een gemeentedeekkende sectorale visie toegespitst op de landschappelijke ontwikkeling van zeven verschillende deelgebieden. In het LOP is per deelgebied een beschrijving van het landschap gegeven. Ook is aangegeven wat de karakteristieken van landschap in het betreffende deelgebied zijn en welke ontwikkelingen en welke kansen en bedreigingen er zijn. Een nadere beschrijving van de deelgebieden is opgenomen in hoofdstuk vijf.

2.3.3.3 Plattelandsvisie

In de plattelandsvisie zijn de ontwikkelingen in het buitengebied van de gemeente Dalfsen in samenhang in beeld gebracht en zijn de toekomstige ontwikkelingsrichtingen van het landelijk gebied en de kleine kernen aangegeven. De plattelandsvisie is door de gemeenteraad op 23 april 2007 vastgesteld. De Plattelandsvisie geeft naast de beschrijving van de landschappen, kansen en knelpunten, ontwikkelingsmogelijkheden en een visie, per deelgebied voor de landbouw, wonen, niet agrarische bedrijvigheid, recreatie, natuur en water, landschap en cultuurhistorie.

2.3.3.4 Meerjarenprogramma Duurzaamheid 2011-2012

De gemeente Dalfsen wil een CO₂-neutrale gemeente worden. Het college heeft vastgesteld dat een CO₂-neutraal Dalfsen in 2025, zoals in het Meerjarenprogramma Klimaat en Duurzaamheid 2009-2012 is bepaald, vooralsnog niet haalbaar lijkt te zijn. Echter, de ambitie CO₂-neutraliteit blijft ook in het nieuwe Meerjarenprogramma Duurzaamheid 2012-2013 overeind. Gezamenlijk met bedrijven, maatschappelijke organisaties en inwoners zal invulling aan deze ambitie worden gegeven. Vertrekpunt voor het gemeentelijke beleid is: "streven naar een Duurzaam Dalfsen, met balans tussen People, Planet en Profit, menselijk welzijn, natuur, milieu en economie. Niet als aparte items naast of tegenover elkaar, maar integraal als bewuste keuze naar de toekomst.

Het Meerjarenprogramma Duurzaamheid kent vijf speerpunten: Gemeentelijke organisatie, Duurzaam (T)huis, Duurzaam Bedrijf, Duurzame energie en Monitoring. De komende jaren steekt de gemeente Dalfsen hier actief op in met een 30-tal projecten, welke onder deze speerpunten worden uitgevoerd.

CO₂-besparing staat in het Meerjarenprogramma Duurzaamheid centraal. Echter, er is ook steeds meer aandacht voor sociale duurzaamheid, een leefbaar en vitaal platteland. Het buitengebied biedt bij uitstek mogelijkheden om grootschalig duurzame energie op te wekken. Participatievormen en landschappelijke inpassing zijn hierbij leidend.

3. TRENDS EN ONTWIKKELINGEN

3.1 Inleiding

Het buitengebied van de gemeente Dalfsen is geen statisch geheel, maar is voortdurend in ontwikkeling. Vrijkomende agrarische bedrijven krijgen een andere functie, een weiland wordt een bloemrijk grasland of een nieuwe wandelroute wordt aangelegd. Voordat de gemeente het toekomstige ruimtelijke beleid formuleert, is het van belang inzicht te hebben in de belangrijkste ontwikkelingen die zich afspelen in het buitengebied.

3.2 Landbouw

Trends

De ontwikkeling van het aantal agrarische bedrijven is een belangrijke graadmeter om een beeld te krijgen van het belang van de agrarische sector voor het landelijk gebied.

Tabel 1 laat zien dat verreweg de meeste agrarische bedrijven in het landelijk gebied graasdieren (Mees- en weidevee en geiten) houden. De melkrundveehouderij is daarbinnen de grootste groep.

De tabel maakt duidelijk dat over de hele linie sprake is van een afname van het aantal bedrijven. Redenen daarvoor kunnen worden gezocht in economische ontwikkelingen (de noodzaak om te blijven investeren), schaalvergroting, specialisatie en gebrek aan opvolging. Uiteindelijk ligt aan het al dan niet beëindigen van een agrarisch bedrijf in verreweg de meeste gevallen een persoonlijke afweging ten grondslag die op gemeentelijk niveau niet of nauwelijks (beleidsmatig) te sturen is. Ook de beperkingen in groei mogelijkheden door milieumstandigheden en strikte bescherming van natuurgebieden (bijvoorbeeld Natura 2000-gebieden) spelen agrariërs parten.

Hogere wet- en regelgeving is nauwelijks te beïnvloeden en zijn in grote mate bepalend voor de ruimte die de gemeente kan bieden. Voor de gemeente Dalfsen is het van belang zodanige voorwaarden te scheppen dat binnen de bestaande wetten en regels ontwikkeling mogelijk blijft.

Overigens wordt dit moment door het rijk gewerkt aan een programmatische aanpak stikstof (PAS) die wellicht in de komende jaren opening kan bieden in de impasse tussen natuurbescherming en een rendabele landbouw.

Tabel 1: Ontwikkeling aantal agrarische bedrijven 2000-2010 in Dalfsen (bron: CBS)

	2000	2009	2010
Akkerbouw	67	41	44
Tuinbouw open grond	5	4	4
Tuinbouw onder glas	3	2	2
Graasdier	436	413	413
Hokdier	186	93	84

Op de meeste veebedrijven wordt rundvee gehouden (zie tabel 2). Zoals uit de tabel is af te leiden is het aantal bedrijven met varkens de afgelopen jaren aanzienlijk afgenomen. Het aantal bedrijven met geiten is daarentegen iets toegenomen en het aantal bedrijven met kippen is ongeveer stabiel gebleven. Voor een goed begrip van de tabel is het belangrijk op te merken dat geen onderscheid gemaakt tussen hoofd- en nevenactiviteit. Met andere woorden, een bedrijf met zowel geiten als rundvee is tweemaal meegenomen in deze tabel.

Tabel 2: Ontwikkeling aantal bedrijven met vee 2000-2010 in Dalfsen (bron: CBS)

	2000	2009	2010
Rundvee	411	380	376
Geiten	25	33	37
Varkens (fok en vlees)	173	84	74
Kippen (leg en vlees)	13	9	10

De gemiddelde bedrijfsomvang in oppervlakte cultuurgrond (tabel 3) geeft een beeld van de omvang van een agrarisch bedrijf. Uit de tabel komt een dalende trend naar voren in het aantal agrarische bedrijven en de cultuurgrond. De afname van het aantal bedrijven is echter groter dan de afname van de cultuurgrond, waaruit een voorzichtige trend van schaalvergroting blijkt. Gemiddeld gezien is de oppervlakte in cultuurgrond van een gemiddeld bedrijf in omvang van 2002 tot 2009 toegenomen.

☞ *Tabel 3: Ontwikkeling aantal agrarische bedrijven in Dalfsen (oppervlakte cultuurgrond)*

	2000	2009	2010
Aantal bedrijven	554	529	522
Cultuurgrond (are)	1 196 115	1 172 772	1 141 470
Gemiddelde bedrijfsomvang oppervlakte in cultuurgrond	2159	2216	2186

In tabel 4 is de ontwikkeling van het gemiddelde aantal dieren per bedrijf opgenomen. Hieruit komt naar voren dat er bij alle vier de diersoorten sprake is van een toename van het gemiddelde aantal dieren per bedrijf. De conclusie is derhalve dat er bij de veebedrijven tussen 2000 en 2010 sprake is van schaalvergroting,

Tabel 4. Ontwikkeling gemiddeld aantal dieren per bedrijf 2000-2010 (bron:CBS)

	2000	2009	2010
Rundvee	88	120	121
Geiten	25	40	41
Varkens (fok en vlees)	354	727	827
Kippen (leg en vlees)	37401	36205	45042

Naast schaalvergroting, doet zich in het buitengebied ook een trend voor van verbreding. Het toevoegen van functies aan het agrarische bedrijf is een manier om de economische basis van agrarische bedrijven te versterken en wordt dan ook door diverse bedrijven toegepast. De bekendste hoofdtypen van nevenactiviteiten van agrarische bedrijven zijn:

- natuur- en landschapsbeheer;
- zorg;
- kinderopvang;
- dag- en verblijfsrecreatie;
- educatie;
- verkoop van streekproducten (Vechtproducten)

Het spreekt voor zich dat de nevenactiviteiten sterk variëren in omvang, ruimte, tijdsbeslag en kosten/baten. In algemene zin kan echter worden opgemerkt dat het toevoegen van nevenfuncties aan een hoofdfunctie een brede maatschappelijke ontwikkeling is, die zich niet beperkt tot plattelandgebieden.

De paardenhouderij is een sector in ontwikkeling die in de afgelopen jaren een indrukwekkende groei doormaakt. De paardenhouderij voorziet in een duidelijke behoefte, zorgt voor mooie beelden in het landschap en geeft de regionale economie een impuls. De breedte van de sector biedt mogelijkheden voor de toekomst, al is de groei in de afgelopen jaren afgezwakt.

De paardenhouderij kent een grote diversiteit aan verschijningsvormen. Zo zijn er de puur (productiegerichte) agrarische bedrijven waar uitsluitend paarden worden gefokt, opgefokt, als hengstenhouderij in gebruik zijn of waar paarden voor de melkproductie worden gehouden. Deze

bedrijven kunnen worden aangemerkt als agrarische bedrijven. In meerderheid echter gaat het om bedrijven waar gebruiksgerichte paardenhouderij plaatsvindt. Voorbeelden hiervan zijn de trainings- en africhtingstallen, de sportstallen, de handelstallen en de pensionstallen en maneges. De gebruiksgerichte paardenhouderij wordt als niet agrarisch aangemerkt. In veel gevallen is de aanwezigheid van een binnenrijhal en buitenrijbakken noodzakelijk voor de bedrijfsvoering, bijvoorbeeld voor het africhten en opleiden van paarden.

Tot slot is de boomkwekerij-sector relevant voor de gemeente Dalfsen. In de afgelopen jaren is – mede vanwege een ruime regeling in het bestemmingsplan buitengebied – het aantal boomkwekerijbedrijven (veelal in combinatie met hoveniersbedrijven) behoorlijk gegroeid.

Verwachting

In de afgelopen jaren vertoont de landbouwsector in de gemeente Dalfsen over de gehele linie een afname van agrarische bedrijven. Weliswaar is de afgelopen jaren een licht stijgende trend waar te nemen bij agrarische bedrijven die geiten houden, de verwachting is – gelet op de Q-koorts en de nasleep daarvan - niet dat deze trend zich in sterke mate zal voortzetten.

De melkveehouderij is de belangrijkste tak van bedrijvigheid en de verwachting is dat daarin op korte termijn geen verandering zal komen. Uit tabel 3 is over een groot aantal jaren de trend van schaalvergroting zichtbaar, waarbij de verwachting is dat deze ontwikkeling nog verder door zal zetten, hoewel in de laatste jaren een afvlakking te zien is. Kleinere bedrijven worden beëindigd en de grotere bedrijven blijven groeien.

De landbouw blijft daarmee een belangrijke economische drager van het buitengebied.

3.3 Wonen

Trends

Het landelijk gebied van Dalfsen is een geliefde woonomgeving. De goede bereikbaarheid en fraaie omgeving spelen daarin ongetwijfeld een rol. Wonen in het buitengebied biedt daarnaast bij uitstek de mogelijkheden tot het hobbymatig uitoefenen van agrarische activiteiten. Hierbij kan worden gedacht aan het houden van paarden, schapen of geiten.

Beleid als 'Rood voor Rood' en beleid voor hergebruik van vrijkomende agrarische bebouwing (VAB) geven extra mogelijkheden om in het buitengebied te wonen. Ook komt het voor dat agrarische bedrijven de bedrijfsvoering beëindigen en de bedrijfswoningen vervolgens als burgerwoning in gebruik worden genomen.

De woonbebouwing in het plangebied kenmerkt zich door (veelal) solitair liggende bebouwing (erven) . In het noordelijke deel van het plangebied is dit hoofdzakelijk in de vorm van lintbebouwing. Het overige gedeelte van het plangebied wordt gekenmerkt door de aanwezigheid van verspreid liggende bebouwing aan wegen en paden.

Verwachting

Uit de Primos prognose (bron: 'Bij uitstek Dalfsen' missie en visie 2020) blijkt dat de bevolking in Dalfsen tot 2020 jaarlijks licht blijft stijgen. In de gemeente Dalfsen is vergrijzing en ontgroening een belangrijke ontwikkeling. Volgens 'Bij uitstek Dalfsen' missie en visie 2020 blijft de bevolking in Dalfsen tot 2020 jaarlijks licht stijgen. Het aantal inwoners van 65 jaar en ouder neemt significant toe, terwijl de leeftijdscategorieën tot 65 jaar ongeveer gelijk blijven. Ook ontstaan meer eenpersoons- en kleinere huishoudens. Door de gezinsverdunding blijft er meer vraag naar woningen dan aanbod.

Daarentegen willen mensen wel groter wonen. In de toekomst is de vraag naar ruimte per persoon waarschijnlijk groter. Het aantal burgerwoningen in het buitengebied zal de komende jaren toenemen. Dit is hoofdzakelijk het gevolg van het VAB-beleid. Het is te verwachten dat deze trend de komende jaren gaat doorzetten.

3.4 Niet agrarische bedrijvigheid

Trends

In het landelijk gebied is, naast de agrarische bedrijvigheid, ook niet-agrarische bedrijvigheid aanwezig. Van oorsprong is het landelijk gebied een agrarisch gebied, maar in de loop der tijd zijn verschillende vormen van niet-agrarische bedrijvigheid in het buitengebied ontstaan. Dit komt meestal door het steeds groter worden van 'kleine' ondernemingen, maar vrijkomende agrarische bebouwing biedt ook mogelijkheden voor de vestiging van andere vormen van bedrijvigheid.

Verwachting

Vooraf het VAB-beleid is van invloed op de toename van het aantal niet-agrarische bedrijven in het buitengebied. De verwachting is dat de komende jaren meer agrarische bedrijfslocaties beschikbaar komen voor andere functies. Huidige niet agrarische bedrijven in het buitengebied blijven zich ontwikkelen en willen in vele gevallen hun bedrijvigheid nog uitbreiden of intensiveren. Hierbij zal de vraag opkomen of dit mogelijk is op de locatie in het buitengebied.

3.5 Recreatie en toerisme

Trends

Het buitengebied biedt een keur aan mogelijkheden tot recreatie. In het vastgestelde Beleidsplan recreatie en toerisme 2011-2020 is aangegeven waar de kwaliteiten liggen van de gemeente Dalfsen. De gemeente Dalfsen heeft een gevarieerd landschap met cultuurhistorische elementen, zoals de aanwezige landgoederen en monumentale panden. Juist die gevarieerdheid van het landschap vormt een kwaliteit voor toeristen, recreanten en eigen inwoners.

De vrijetijdseconomie (toerisme, cultuur, recreatie en sport) vormt een belangrijke economische drager in het Vechtdal. Deze sector vormt een belangrijke bron van inkomsten. Ondanks de landschappelijke kwaliteiten is in de afgelopen 5 jaren het bezoek teruggelopen met 15%.

Wat betreft werkgelegenheid is het aantal werkzame personen in de toeristische sector over de laatste 4 jaar licht gestegen. Waren er in 2004 nog 818 personen in de sector werkzaam (horeca 502; cultuur en recreatie 316), in 2008 waren dat er in totaal 869 (horeca 509; cultuur en recreatie 360). Dit betekent voor de gemeente Dalfsen dat de recreatief toeristische sector verantwoordelijk is voor circa 9% van het totale aantal banen.

Op basis van de toeristenbelasting van alle verblijfsaccommodaties binnen de eigen gemeente valt er vanaf 2006 een daling te bespeuren van het aantal overnachtingen. Tabel 5 maakt dat duidelijk

Tabel 5 – Overnachtingen

Jaar	2006	2007	2008	2009	2010
Aantal	227.000	210.000	197.000	187.000	188.000

Verwachting

Ondanks een trendmatige daling van het aantal overnachtingen is de verwachting dat dagrecreatie en verblijfsrecreatie in de gemeente een belangrijke rol blijft spelen en zelfs toe zal nemen. In h Beleidsplan recreatie en toerisme 2011-2020 is een aantal concrete stimuleringsmaatregelen opgenomen die betrekking hebben op:

- het stimuleren van routegebonden vormen van recreatie, waarbij de beleving van natuur, landschap en cultuurhistorie centraal staan
- het stimuleren van watergebonden recreatie, waarbij de Vecht een belangrijke centrale rol speelt;
- uitbreiden en kwaliteitsverbetering van verblijfsrecreatie.

De verwachting is dat deze stimulansen zullen bijdragen aan een groei van dag en verblijfstoeisme. Ook de visie Rust en Drukte in het Vechtdal biedt aanknopingspunten voor een kwalitatieve impuls voor waterveiligheid, natuur en recreatie.

3.6 Infrastructuur

Opwaardering N340

Momenteel maken ongeveer 14.500 voertuigen dagelijks gebruik van de N340. Richting 2020 verwacht de provincie een verdere groei van het aantal voertuigen. Ook gebeuren er op de N340 nog te veel ongelukken (93 slachtoffers in de periode 2001-2005). De weg moet dus ook veiliger worden. De provincie wil de N340/N48 tussen Zwolle en Ommen verbeteren door de weg in te richten als stroomweg. Er is een autoweg uitgewerkt met twee- en deels vier rijstroken die vanaf Zwolle tot Ankum een nieuw noordelijk tracé volgt. Daarna volgt de weg het huidige tracé van de N340 tot Varsen. Vanaf de N48 bij Varsen tot Arriërveld komen er vier rijstroken tot aan de aansluiting omleiding Ommen (N36/ N34).

Opwaardering N348

Ook de N348 tussen Raalte en Ommen wordt gefaseerd opgewaardeerd door de provincie. De provinciale weg N348 krijgt aan de noord- en aan de zuidkant van Lemelerveld twee gelijkvloerse aansluitingen. Gelijktijdig wordt de huidige centraaansluiting opgeheven. Deze oplossing voor de aansluiting bij Lemelerveld past bij het streven van provincie en gemeente om de doorstroming en verkeersveiligheid te verbeteren en bij een gefaseerde inrichting van de N348 als een regionale stroomweg. Provinciale Staten hebben nog geen besluit genomen over de plannen. De planvorming en uitvoering worden zo spoedig mogelijk gestart.

N35

Doel van de provincie, Regio Twente en de gemeenten langs de N35 is om voor 2020 de hele N35 tussen Zwolle en Almelo op te waarden naar een 2x2 autoweg waar 100 kilometer per uur gereden mag worden. Hiermee zullen de verkeersveiligheid en de doorstroming op de weg aanzienlijk verbeteren. In 2014 zullen de werkzaamheden zijn afgerond.

Recreatieve infrastructuur

Met betrekking tot de recreatieve infrastructuur heeft de gemeente de ambitie om de bestaande routestructuur van wandel- en fietspaden te verbeteren, waarbij de ontsluiting van het gebied van de Vecht bijzondere aandacht verdient.

In de Nota onverharde wegen 2009-2013 is aangegeven dat de komende jaren het verharderen van onverharde wegen niet op het programma staat, waarbij wel de nadruk komt te liggen op het uitvoeren van goed onderhoud van deze wegen.

3.7 Water

Trends en ontwikkelingen op het gebied van water worden hoofdzakelijk ingegeven (en geïnitieerd) vanuit het beleid van andere en hogere overheden.

In het buitengebied van de gemeente spelen bijvoorbeeld ontwikkelingen op het gebied van waterberging, zijn er wateren waarvoor in de Europese Kaderrichtlijn Water doelen zijn geformuleerd, is een grondwaterwinning aanwezig en in bedrijf en speelt het project 'Ruimte voor de Vecht'.

De gemeente speelt in deze ontwikkelingen voornamelijk een faciliterende, ondersteunende rol. Verwacht mag worden dat deze rol de komende jaren niet zal veranderen. Wel zal de samenwerking tussen Waterschap en Groot Salland de komende jaren intensiever worden. Het daartoe opgestelde Waterakkoord regelt namelijk een structurele afstemming tussen het waterbeleid van gemeente en het beleid van het waterschap.

3.8 Natuur

Op het gebied van natuur en natuurontwikkeling springt met name de EHS in het oog. De EHS in de gemeente Dalfsen is geconcentreerd rond de Overijsselse Vecht en de bos- en heidegebieden Redterense Veld en Hessumse Veld. De EHS bestaat deels uit reeds bestaande natuur en deels uit nieuwe natuur die nog gerealiseerd moet worden. In de bos- en landgoederenzone komen oude loofbossen en

heidegebieden voor. In de toekomst zijn deze natuurgebieden uitgebreid en verbonden als onderdeel van de Ecologische Hoofdstructuur. Daarnaast worden conform bestaand provinciaal beleid de natuurgebieden van het Vechtdal en de IJssel met elkaar verbonden door het ontwikkelen van een Robuuste Verbindingszone bestaande uit een combinatie van bos en grasland. Ten zuidoosten van Lemelerveld is een Ecologische verbindingzone gepland (groene stippellijn).

Het nationale natuurbeleid is volop in beweging. Duidelijk is dat het natuurbeleid (en de daarmee samenhangende realisatie van de EHS) niet meer de prioriteit heeft zoals onder het voorgaande kabinet. Zo zijn de 'ecologische verbingszones' beleidsmatig door het rijk geschrapt.

Hoe dit beleid zich de komende tijd zich concreet gaat ontwikkelen is op dit moment nog onduidelijk. Het ligt – mede gelet op de economische situatie - niet voor de hand te veronderstellen dat de provincie het 'oude rijksbeleid' zal voortzetten en afronden.

4. VISIE

4.1 Inleiding/leeswijzer

In de navolgende paragrafen is voor acht verschillende deelgebieden de visie uitgewerkt. In de volgende paragraaf wordt eerst ingegaan op de indeling van deze deelgebieden. In de paragrafen daarna wordt per deelgebied de visie nader beschreven, waarbij telkens de volgende opzet gehanteerd:

1. Beschrijving karakteristiek

Landschap en cultuurhistorie zijn belangrijke dragers voor de ruimtelijke kwaliteit met name in relatie tot de belevingswaarde van het landschap. De verscheidenheid in landschapstypen is karakteristiek en geldt als basis voor de na te streven ruimtelijke kwaliteit. Om die reden start iedere deelgebieduitwerking met een typering van de karakteristiek. Daarbij is aansluiting gezocht bij zowel beschrijving uit de Plattelandsvisie, het LOP en de Provinciale Omgevingsvisie.

2. Ontwikkelingsrichting

Bij de totstandkoming van deze Structuurvisie zijn twee scenario's uitgewerkt. Het eerste scenario richtte zich op een economisch vitaal platteland, terwijl het tweede zich sterk richtte op een aantrekkelijk landschap. De per deelgebied gekozen ontwikkelingsrichting bevindt zich 'ergens tussen beide uitersten'. Door middel van een schematische weergaven en bijbehorende beschrijving wordt de beoogde ontwikkelingsrichting van het betreffende deelgebied weergegeven. De tekst wordt per functie ondersteund door drie gekleurde iconen:

- groen, indien voor het betreffende thema ruime ontwikkelingsmogelijkheden worden geboden en/of voorzien;
- oranje, indien voor het betreffende thema matige ontwikkelingsmogelijkheden worden geboden en/of voorzien;
- rood, indien voor het betreffende thema slechts beperkte ontwikkelingsmogelijkheden worden geboden en/of voorzien. De kleur rood dient nadrukkelijk niet zodanig te worden opgevat dat de betreffende functie niet voorkomt of weg zou moeten, maar dat de – gelet op de beoogde ontwikkelingsrichting – beperkte of geen ontwikkelingsmogelijkheden worden voorzien.

3. Toetsingscriteria

Tot slot is per deelgebied een handreiking opgenomen voor de wijze waarop in de praktijk met aanvragen voor nieuwe ontwikkelingen zal worden omgegaan. Het geeft zowel burgers als het gemeentelijke apparaat niet alleen een beeld van de haalbaarheid van een bepaalde aanvraag, maar tevens van de voorwaarden waaraan zal moeten worden voldaan.

4.2 Indeling in deelgebieden

De ontstaansgeschiedenis van de gemeente Dalfsen laat een zeer divers landschap zien. De verscheidenheid in landschapstypen is karakteristiek voor het buitengebied en geldt dan ook als een belangrijke basis voor de gemeentelijke ambities ten aanzien van ruimtelijke kwaliteit en duurzaamheid. Het bestaande landschap is met zijn essentiële kenmerken per landschapstype dan ook het vertrekpunt van de gekozen koers in deze Structuurvisie. Dat wil zeggen dat bekeken is welke mate van ontwikkeling het landschap kan dragen zonder dat het afbreuk doet aan de essentiële kenmerken van dat landschap. Dit betekent ook dat ontwikkelingen mogelijk zijn welke gericht een bijdrage leveren aan het versterken, danwel het terug brengen van deze kenmerken. Landschap hoeft daarmee dus niet belemmerend te zijn voor toekomstige economische ontwikkelingen. Economische en landschappelijke ontwikkeling kunnen samengaan en leiden tot win-win-situaties.

Bij ontwikkelingen in het buitengebied is het belangrijk dat deze zich richten op het behouden of versterken van de verschillende kwaliteiten van de deelgebieden. Hierdoor wordt de herkenbaarheid van het deelgebied vergroot, maar zal ook het contrast tussen de verschillende deelgebieden sterker

waarneembaar zijn. Deze verschillende kwaliteiten uiten zich in de vorm van een bepaalde belevingswaarde, gebruikswaarde of toekomstwaarde. De (verderop in dit hoofdstuk uitgewerkte) ontwikkelingsrichtingen verschillen dan ook per deelgebied. De beleidskeuzes richten zich op economische, ecologische of sociale duurzaamheid, met aandacht voor de landschapskarakteristieken.

Onder verwijzing naar de kaart 'Deelgebieden', kan het buitengebied worden onderverdeeld in acht deelgebieden:

1. Het veenontginningenlandschap
2. Het (jonge) heideontginningenlandschap (noord)
3. Het (jonge) heideontginningenlandschap (zuid)
4. Het essenlandschap
5. De Vecht en uiterwaarden
6. Het bos- en landgoederenlandschap
7. Het kampenlandschap
8. Het broekontginningenlandschap

De benaming en de begrenzing van de deelgebieden komt in sterke mate overeen met de gebiedsindelingen uit het LOP en de Plattelandsvisie (zie daarvoor het beleidsoverzicht in bijlage 1 van deze Structuurvisie).

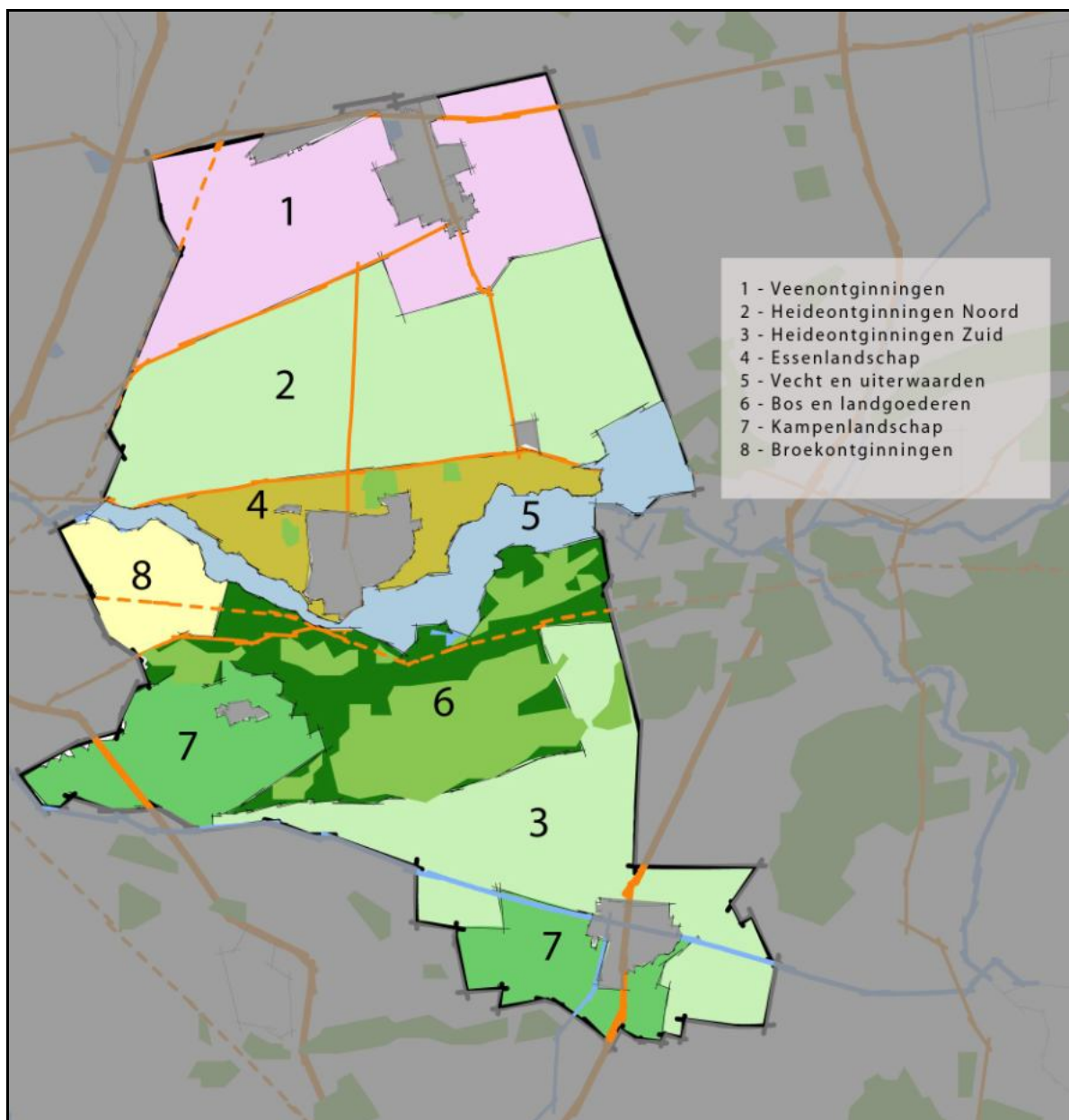
De op de kaart aangegeven grenzen tussen de deelgebieden suggereren wellicht een bepaalde 'hardheid'. Overgangen tussen landschappen zijn in de praktijk echter vaak 'zacht' en niet of nauwelijks op een bepaalde perceelsscheiding te begrenzen.

Datzelfde geldt voor de beschrijving van de karakteristiek. Niet overal in een bepaald deelgebied zullen in dezelfde mate waarden en karakteristieken aanwezig zijn.

Bij (aanvragen voor) ruimtelijke ontwikkelingen is dan ook altijd een verfijningsslag nodig. Aanvragers mogen ervan uitgaan dat getoetst zal worden aan daadwerkelijk aanwezige waarden.

Terminologie

Bij het opstellen van de voorliggende Structuurvisie heeft de gemeente geprobeerd waar mogelijk gebruik te maken van concrete begrippen en typeeringen. Ondanks dat uitgangspunt is niet geheel te voorkomen dat termen zijn gebruikt die een bepaalde subjectiviteit in zich dragen. Als voorbeeld kunnen dienen de begrippen 'grootschalig' en 'kleinschalig'. Op Structuurvisie-niveau zijn deze begrippen niet of nauwelijks te kwantificeren. In algemene zin geldt dat de draagkracht van het landschap bepaalt wanneer een ontwikkeling als grootschalig dan wel kleinschalig dient te worden aangemerkt. Dit vraagt te allen tijde maatwerk. Bij (aanvragen voor) concrete ontwikkelingen zal de gemeente toetsen aan de draagkracht van het landschap ter plaatse.

Afbeelding 6 - Deelgebieden

4.3 VEENONTGINNINGENLANDSCHAP

4.3.1 Karakteristiek

De natuurlijke ondergrond

- Zeer vochtige omstandigheden;
- Ontstaan door hoogveenontginning.

Het agrarisch cultuurlandschap

- Open en grootschalig landschap met lineaire bebouwings-, verkavelings- en ontwateringsstructuur;
- Grondgebruik is hoofdzakelijk grasland, hier en daar afgewisseld met percelen bouwland en (boom)kwekerijen;
- Geen grote hoogteverschillen met aflopende hoogte van oost naar west;
- Rechte wegen en waterlopen;
- Het gebied West- en Oosteinde is de basis van ontginningen;
- Blokverkaveling buiten de lintstructuren;
- Beplanting haaks op de ontginningsassen op perceelscheidingen en langs (boeren)erven en langs wegen;
- Relatief weinig bebouwing in buiten de ontginningsassen (buiten de linten).
- Kanalen en vaarten vormen lineaire landschappelijke structuur, vaak opgedikt met stevige bomenrijen langs de oevers;

De stedelijke laag

- Kleinschalig en besloten karakter van de linten door slagenverkaveling met in veel gevallen nog oude boerderijen op smalle kavels (slagen) met elzensingels langs perceelsgrenzen;
- Oost-west georiënteerde lintbebouwing;
- In de hoogveengebieden zijn veel kanalen en vaarten gedempt, waardoor landschappen en dorpen hun oriëntatie hebben verloren;
- De N377 (gedempte Dedemsvaart) doet dienst als gebiedsontsluitingsweg.

De lust- en leisurelaag

- Monumentale boerderijen met name langs het Oosterveen;
- Het gebied kent in de nacht nog een donker karakter;
- De open graslanden tussen de ontginningsassen bieden ruimte en rust voor ganzen en weidevogels.

4.3.2 Ontwikkelingsrichting

Kernkwaliteit

Het Veenontginningsgebied rond Nieuwleusen kenmerkt zich door een grotendeels open agrarisch landschap. De bebouwingslinten Meele, Oosterveen en Ruitenveen kennen een kenmerkende slagverkaveling. Een ander deel van het gebied is meer rationeel verkaveld.

Ontwikkelingsrichting: algemeen

Vanuit die kernkwaliteiten is het streven in dit deelgebied gericht op economische ontwikkeling. Het Veenontginningsgebied is een gebied dat zich daarvoor goed leent: milieubelemmeringen doen zich niet of nauwelijks voor en waardevolle natuurgebieden bevinden zich op ruime afstand. Economische groei dient echter te worden afgestemd op en ingepast binnen de landschappelijke kaders. De afwisseling tussen open en besloten delen is een belangrijke randvoorwaarde bij ruimtelijke ontwikkelingen.

Samengevat kan de ontwikkelingsrichting van dit deelgebied als volgt worden geschematiseerd:

Ontwikkelingsrichting; functiegericht

Hieronder is de algemene ontwikkelingsrichting vertaald naar de verschillende functies.

1. Landbouw

De landbouw is de belangrijkste gebruiker van het gebied en blijft ook in de toekomst beeldbepalend. De landschapsstructuur in dit deelgebied kan ontwikkelingen (als schaalvergroting en verbreding) goed verdragen. De landbouw geldt dan ook als leidend in de algehele ontwikkelingsrichting van dit deelgebied, maar voegt zich in de structuren van het gebied en levert daarmee een belangrijke bijdrage aan de kwaliteit van het landschap.

2. Werken

Bestaande functies (ook niet-agrarische) krijgen mogelijkheden om door te groeien, waarbij het landschap de grens bepaalt. Wat betreft nieuwe niet-agrarische (bedrijfs)functies, vormt het bestaande VAB-beleid het kader.

3. Landschap en cultuurhistorie

De gemeente streeft ernaar het open agrarische landschap te behouden. Ontwikkelingen dienen zich dan ook te voegen in de landschapsstructuur, deze te respecteren en waar mogelijk deze te versterken. Het streven is er tevens op gericht de cultuurhistorisch waardevolle (verkavelings)patronen en karakteristiek erfgoed intact te behouden.

4. Natuur

Open agrarische gebieden en besloten linten, vormen een aantrekkelijk leefgebied voor diverse soorten. Zoals onder het kopje 'landschap' aangegeven is het streven erop gericht het contrast tussen open en besloten gebieden te behouden en te versterken. Dit zal de ecologisch variatie ten goede komen. In dit deelgebied streeft de gemeente niet actief naar de aanleg van nieuwe natuurgebieden.

5. Recreatie

Zoals eerder aangegeven streeft de gemeente in dit deelgebied naar economische ontwikkeling binnen de landschappelijke kaders. Binnen dit uitgangspunt past het bieden van ruimte voor verblijfs- en/of

dagrecreatie. De gemeente zet hierbij in op kleinschalige vormen van recreatie, bijvoorbeeld als neventak op agrarische erven of in vrijkomende (agrarische) bebouwing

6. Wonen

het Veenontginningsgebied rond Nieuwleusen vormt een waardevol agrarisch productiegebied. De gemeente zet in op een versterking en uitbreiding van de economische functie van het gebied. Bestaande woningen worden echter gerespecteerd en in het kader van het VAB-beleid (indusief rood voor rood) vindt wellicht in de toekomst een uitbreiding van de woonfunctie van het Veenontginningslandschap plaats.

7. Landgoederen

De openheid vormt een te behouden karakteristiek. Nieuwe landgoederen vormen daarop een te grote inbreuk. Daarnaast kunnen nieuwe landgoederen een belemmering vormen voor de landbouwfunctie. Nieuwe landgoederen worden dan ook als niet passend beschouwd in dit deelgebied.

4.3.3 Uitgangspunten en toetsingscriteria

Teneinde de hierboven beschreven ontwikkelingsrichting te begeleiden en concrete aanvragen te toetsen, zijn de volgende uitgangspunten en toetsingscriteria opgesteld.

Economische duurzaamheid

- er worden mogelijkheden geboden voor uitbreiding van agrarische bedrijven, mits dit gepaard gaat met een versterking van de landschappelijke structuur en kwaliteit betekent. Iedere aanvraag voor de uitbreiding van een agrarisch dient dan ook gepaard te gaan van een erfinrichtingsplan;
- het is van belang dat bestaande agrarische bedrijven de bedrijfsvoering kunnen aanpassen aan veranderende eisen. De gemeente zal dan ook meewerken aan het realiseren van nieuwe bebouwing op bestaande locaties ter versterking van de landbouw en het agrarische karakter;
- bestaande functies (ook niet-agrarische) krijgen mogelijkheden om duurzaam te groeien. In het bestemmingsplan buitengebied zal hiervoor een (oppervlakte)maat worden opgenomen; Bij uitbreiding van niet agrarische bedrijvigheid zal ook het opstellen van een erfinrichtingsplan een verplichting zijn.
- nieuwe woningen (zoals mogelijk op grond van VAB en/of Rood-voor-rood) mogen geen belemmering vormen voor de ontwikkeling van de landbouw en overige functies. Dit zal als toetsingscriterium in het bestemmingsplan worden opgenomen;

- Biomassatoepassingen passend bij de (maat en schaal van de) moderne landbouw. In het bestemmingsplan zal hiervoor – indien afdoende objectief te begrenzen – een regeling worden opgenomen. Het opstellen van een erfinrichtingsplan is verplicht bij iedere aanvraag;
- Mogelijkheden voor grootschalige zonne-energieopwekking. Het zal niet in alle gevallen nodig zijn hiervoor een regeling in het bestemmingsplan op te nemen. Daken kunnen bijvoorbeeld bij recht worden belegd met zonnepanelen.;
- Het behouden van de kenmerkende openheid vormt een voorwaarde bij nieuwe ontwikkelingen. De gemeente zal dan ook niet meewerken aan nieuwvestiging op nieuwe (d.w.z. nog niet bebouwde) locaties;
- In het bestemmingsplan zal een regeling worden opgenomen voor kleinschalige vormen van verblijfs- of dagrecreatie op bestaande bebouwde locaties (bijvoorbeeld agrarische erven).

Sociale duurzaamheid

- de gemeente zet in op de versterking van de karakteristiek van de erven. Dit krijgt bijvoorbeeld concreet gestalte middels de erfinrichtingsplannen die voor een aantal ontwikkelingen verplicht zullen worden gesteld (met de regeling van het bestemmingsplan buitengebied);
- behoud van bomensingels langs linten en perceelsscheidingen (slagen). Ten behoeve van de bescherming van deze waarden, zal in het bestemmingsplan een omgevingsvergunningstelsel (voorheen: aanlegvergunning) worden opgenomen;
- versterken groene, royale karakter van de linten Ruitenveen, Westerveen/Oosterveen, De Meele. Een erfinrichtingsplan kan voorstellen bevatten die hieraan tegemoet komen;
- stimuleren van sloop van in onbruik geraakte landschapsontsierende bebouwing. Hierbij kan gedacht worden aan toepassing van de rood-voor-rood-regeling;
- versterken van oorsprong aanwezige koppeling tussen dorp en landschap, door nieuwe verbindende structuren (water, wegen, paden);
- behoud van karakteristiek erfgoed, met name historische boerderijen en erven. Het toestaan van nieuwe functies op vrijkomende locaties kan bijdragen aan het behoud en herstel van waardevol erfgoed;
- nieuwe niet-agrarische bedrijvigheid alleen in vrijkomende bebouwing, danwel herbouw op dezelfde locatie (mits daarvan een landschappelijke meerwaarde uitgaat). Hiertoe zal in het bestemmingsplan buitengebied een passende regeling worden opgenomen;
- geen verdichting van grootschalige, open structuur van het landschap.

Ecologische duurzaamheid

- openheid behouden tussen groene ontginningslinten voor overwintering van ganzen en andere wintergasten. In het bestemmingsplan buitengebied zal hiertoe een beschermende regeling worden opgenomen;
- stimuleren ecologisch beheer bomensingels. In het kader van privaatrechtelijke overeenkomsten kunnen hierover bindende afspraken worden gemaakt;
- inrichten slootbemen voor ecologische waarden en accentueren van verkavelingspatroon;
- geen ruimte voor nieuwe boomteeltbedrijven.

4.4 JONGE HEIDEONTGINNINGENLANDSCHAP (NOORD)

4.4.1 Karakteristiek

De natuurlijke ondergrond

- Vochtige omstandigheden;
- Ontstaan door (relatief jonge) heideontginning;
- In het noordwestelijke deel beekdalen en natte laagtes, waarbij de laagtes doorgegraven en ontwaterd en de beken rechtgetrokken zijn;
- In het zuidoostelijke deel dekzandvlaktes en ruggen
- kenmerkend reliëf is veelal vervlakt door egalisatie t.b.v. de landbouw.

Het agrarische cultuurlandschap

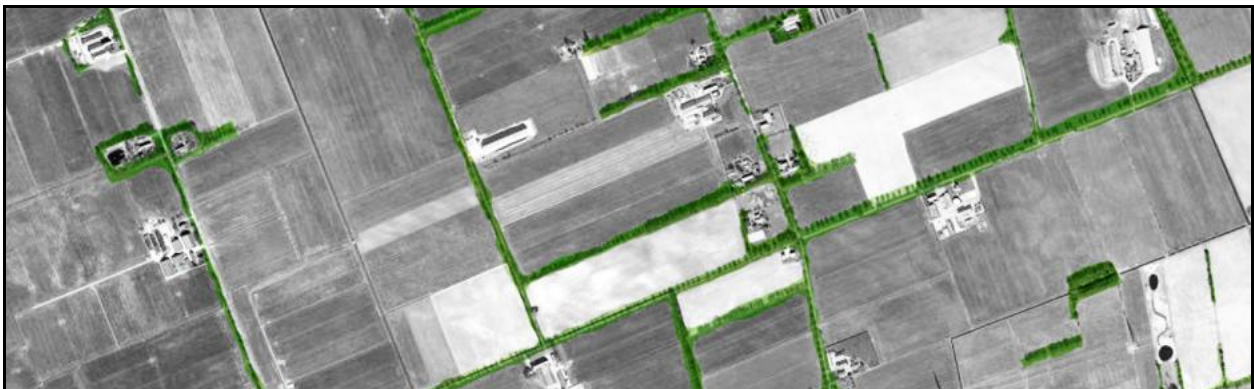
- Open landschap, met name richting het noorden;
- Grootschalig agrarisch landschap met voornamelijk grasland;
- Plaatselijk houtsingels en bosstroken;
- Regelmatig verspreide bebouwing, waarbij erven als blokken aan de weg geschakeld liggen;
- Wegen zijn hoofdzakelijk lange, rechte lanen;
- Erf- en wegbeplanting;

De stedelijke laag

- Rationeel kavelpatroon met rechthoekige percelen evenwijdig of dwars op noord-zuid gerichte ontsluitingswegen;
- Steenwetering/Groote Grift als toevoersloot van de heideontginningen;
- Relatief weinig burgerwoningen;
- De N340 vormt de regionale gebiedsontsluitingsweg.

De lust- en leisure laag

- Het oostelijk deel van het gebied kent in de nacht nog een donker karakter;
- Openheid en rust vormen goede omstandigheden voor weidevogels.

4.4.2 Ontwikkelingsrichting

Kernkwaliteit

Het Heideontginningslandschap Noord kenmerkt zich door een open agrarisch landschap. Slechts plaatselijk komen verdichtingen voor in de vorm van houtsingels, bosstroken en bebouwing. Het gebied is voor het overgrote deel rationeel verkaveld.

Ontwikkelingsrichting: algemeen

Vanuit bovenstaande kernkwaliteiten is het streven in dit deelgebied gericht op economische ontwikkeling. Meer nog dan het Veenontginningslandschap, is Heideontginningslandschap Noord een gebied dat zich leent voor economische ontwikkeling: Ook in dit deelgebied doen zich niet of nauwelijks milieubelemmeringen voor. Ook bevinden zich in de directe omgeving geen waardevolle natuurgebieden. Economische groei dient echter te worden afgestemd op en ingepast binnen de landschappelijke kaders.

Samengevat kan de ontwikkelingsrichting van dit deelgebied als volgt worden geschematiseerd:

Ontwikkelingsrichting: functiegericht

Hieronder is de algemene ontwikkelingsrichting vertaald naar de verschillende functies.

1. Landbouw

De plattelandseconomie is de kracht van het heideontginningslandschap en het belang van een economisch vitaal landschap is hier groot. De landschapsstructuur kan ontwikkelingen in de landbouw goed verdragen. De beleefbaarheid van de moderne landbouw is beeldbepalend en vormt de identiteit en herkenbaarheid van het landschap. De landbouw geldt dan ook als leidend in de algehele ontwikkelingsrichting van dit deelgebied. De gemeente streeft naar een economisch duurzame landbouw.

2. Werken

In het streven naar een sterke economische plattelandseconomie past het bieden van ruimte aan niet-agrarische functies. Het VAB-beleid vormt hiervoor het kader.

3. Recreatie

Naast economische potentie (plattelandseconomie) heeft het landschap ook potentie om te recreëren. Recreatie is ook van belang voor een economisch vitaal landschap. De gemeente wil de dag- en verblijfsrecreatieve ontwikkeling van het deelgebied dan ook stimuleren en accommoderen.

4. Landschap en cultuurhistorie

De variatie in openheid van het landschap, de beslotenheid van de erven en de cultuurhistorisch waardevolle (verkavelings)patronen dragen bij aan de beleving van het gebied. De gemeente streeft naar behoud van deze waarden.

5. Natuur

Open agrarische gebieden en besloten delen, vormen een aantrekkelijk leefgebied voor diverse soorten. Zoals onder het kopje 'landschap' aangegeven is het streven erop gericht deze waarden te behouden. Dit In dit deelgebied streeft de gemeente niet actief naar de aanleg van nieuwe natuurgebieden.

6. Wonen

het Heideontginningsgebied vormt een waardevol agrarisch productiegebied. De gemeente zet in op een versterking en uitbreiding van de economische functie van het gebied. Bestaande woningen worden echter gerespecteerd en in het kader van het VAB-beleid vindt wellicht in de toekomst een uitbreiding van de woonfunctie plaats. Wonen wordt echter beschouwd als een ondergeschikte functie.

7. Landgoederen

De openheid vormt een te behouden karakteristiek. Nieuwe landgoederen vormen daarop een te grote inbreuk. Daarnaast kunnen nieuwe landgoederen een belemmering vormen voor de landbouwfunctie. Nieuwe landgoederen worden dan ook als niet passend beschouwd in dit deelgebied.

4.4.3 Uitgangspunten en toetsingscriteria

Economische duurzaamheid

- er is ruimte voor (her)vestiging van agrarische bedrijven aan doorgaande wegen. In het bestemmingsplan zal hiertoe een regeling worden opgenomen. ;
- nieuwe niet-agrarische functies zijn mogelijk op voormalige agrarische erven en binnen de bestaande opstallen;
- Biomassatoepassingen passend bij de (maat en schaal van de) moderne landbouw. In het bestemmingsplan zal hiervoor – indien afdoende objectief te begrenzen – een regeling worden opgenomen. Het opstellen van een erfinrichtingsplan is verplicht bij iedere aanvraag;
- Mogelijkheden voor grootschalige zonne-energieopwekking. Het zal niet in alle gevallen nodig zijn hiervoor een regeling in het bestemmingsplan op te nemen. Daken kunnen bijvoorbeeld bij recht worden belegd met zonnepanelen.;
- recreatie geeft een nieuwe (economische) impuls in het landelijk gebied. In het bestemmingsplan buitengebied zal een regeling worden opgenomen voor kleinschalige vormen van dag- en verblijfsrecreatie (op bestaande erven). Meer grootschalige ontwikkelingen (buiten bestaande erven) vraagt maatwerk en zal via een afzonderlijke afweging en ruimtelijke ordeningsprocedure worden geacommodeerd.

Sociale duurzaamheid

- behoud van grootschalige, open structuur van het landschap. In het bestemmingsplan buitengebied zal een beschermende regeling worden opgenomen voor de grootschalige openheid;

- versterking van de karakteristiek van de erven. Ingeval van nieuwe ontwikkelingen (die niet reeds bij recht kunnen plaatsvinden) heeft de gemeente de mogelijkheid voorwaarden te stellen, bijvoorbeeld op het gebied van de inpassing;
- stimuleren van sloop van in onbruik geraakte landschapsontsierende bebouwing;
- vasthouden aan noord-zuid gerichte hoofd ontsluitingsstructuur;
- ruimte voor maatschappelijke functies, waarbij kan worden gedacht aan zorg, educatie en kunst. Hiertoe zal in het bestemmingsplan buitengebied een regeling worden opgenomen, waarmee de mogelijkheid wordt geboden nevenactiviteiten toe te voegen aan bestaande functies;
- versterken van oorsprong aanwezige koppeling tussen dorp en landschap, door nieuwe verbindende structuren (water, wegen, paden). Deze aspecten zal de gemeente niet actief (kunnen) afdwingen. Indien zich op dit punt echter win-win-kansen voordoen, zal de gemeente dit ondersteunen;

Ecologische duurzaamheid

- Inrichten van sloot- en greppelbermen voor ecologische waarden. Dit zal geschieden op basis van vrijwilligheid en zal niet door de gemeente (kunnen) worden voorgeschreven;
- behoud van het overwinteringsgebied voor ganzen en andere wintergasten. Middels het beschermen van de openheid (zie hierboven), zal een dit uitgangspunt concreet invulling worden gegeven;
- ruimte voor waterberging, met dien verstande dat het realiseren van de waterbergingsopgave wordt gerealiseerd buiten het kader van de voorliggende Structuurvisie;
- vergroten van de biodiversiteit, door de realisatie van bos- en heideontwikkeling vanuit Zandbelten richting het noorden. De gemeente zal hier niet strikt op toetsen, met dien verstande dat de gemeente erop zal aandringen dat win-win-situaties worden benut ;

4.5 JONG HEIDEONTGINNINGENLANDSCHAP (ZUID)

4.5.1 Karakteristiek

De natuurlijke ondergrond

- Grootschalig agrarisch landschap in dalvormige laagte, met gras- en bouwland;
- Noordelijk deel onder grotere invloed van de Vecht, met reliëf en landbouw op hogere delen.

Het agrarische cultuurlandschap

- Tamelijk grootschalig agrarisch ontginningsgebied;
- In gebruik als gras- en bouwland;
- Herkenbaar en open landschap;
- Regelmatige blokverkaveling;
- Harde grens met het bos- en landgoederen landschap;
- Landschappelijke structuur van wegbeplantingen, bomenrijen en plaatselijk houtwallen/-singels;
- Veel erven hebben een open karakter;
- Op de agrarische erven is veelal sprake van schaalvergroting van de bebouwing;
- Op enkele plaatsen is sprake van transformatie van landbouwwerven naar burgererven.

De stedelijke laag

- Hoofdzakelijk noord-zuid gerichte ontsluitingswegen (uitgezonderd Oost-Lemelerveld_;
- Verspreide bebouwing;
- In het gebied staan relatief weinig burgerwoningen.

De lust- en leisurelaag

- Het gebied heeft in de nacht nog een donker karakter;
- De openheid en rust zijn van belang voor weidevogels.

4.5.2 Ontwikkelingsrichting

Kernkwaliteit

Het gebied kan worden getypeerd als een (relatief) open agrarisch landschap, omsloten door natuurgebieden (Rechterense Veld en Lemelerberg).

Ontwikkelingsrichting: algemeen

De ligging van het agrarische gebied te midden van waardevolle natuurgebieden, maakt dat de gemeente wat betreft dit deelgebied inzet op een verweving van functies. Daarbij zal de focus in het centrale deel liggen op het agrarische gebruik van gronden, terwijl langs de randen veeleer wordt ingezet op een mix van diverse functies.

Samengevat kan de ontwikkelingsrichting van dit deelgebied als volgt worden geschematiseerd:

Recreatie

De gemeente ziet in dit deelgebied (met name langs de randen) kansen voor de recreatiesector. De nabijheid van zowel aantrekkelijke natuurgebieden als open gebieden, maakt dat de gemeente recreatieve ontwikkelingen zal ondersteunen. Door de nabijheid van het natuurrijke Vechtdal, de Archemer- en Lemelerberg en de cultuurhistorisch waardevolle bos- en landgoederenlandschap en het kampenlandschap, wegen recreatieve mogelijkheden en landschappelijke kwaliteiten, naast economisch gewin in dit deelgebied nadrukkelijk mee.

Landschap en cultuurhistorie

Om het gebied aantrekkelijk te houden voor toekomstige generaties, is het van belang de verscheidenheid in open en besloten delen in stand te laten. De gemeente zal ontwikkelingen in dit deelgebied dan ook zodanig sturen, dat de landschappelijke waarden minimaal behouden blijven.

Natuur

De (omliggende) natuurgebieden vertegenwoordigen ecologische waarden die in belangrijke mate de aantrekkelijkheid van het deelgebied bepalen. Bescherming van bestaande waarden is dan ook het uitgangspunt bij economische ontwikkelingen. De gemeente wil voorkomen dat bestaande waarden (en daarmee de kwaliteiten van het deelgebied als geheel) achteruit gaan. Op lager gelegen delen (kwelgebieden) liggen mogelijk kansen voor de ontwikkeling van ecologische waarden. De gemeente zal dergelijke initiatieven ondersteunen.

Landbouw

Het heideontginningslandschap Zuid heeft een unieke ligging. De landbouw staat in dit deelgebied onder invloed van sterke landschappelijke, recreatieve en natuurlijke kwaliteiten van de omgelegen landschapstypen. Binnen die kaders wil de gemeente de ontwikkeling van de landbouw ondersteunen. Tegelijk is duidelijk dat sectorale wet- en regelgeving in sterke mate bepalend is voor de ontwikkelingsmogelijkheden voor de agrarische sector.

Werken

In het streven naar verweving van functies, past het bieden van mogelijkheden voor niet-agrarische functies. Zoals ook in andere deelgebieden is het bestaande VAB-beleid daarvoor het toetsingskader. Landschappelijke inpassing vormt een belangrijk aandachtspunt.

Wonen

Zoals eerder aangegeven streeft de gemeente in dit deelgebied naar een verweving van functies. De functie wonen heeft in dit deelgebied dan ook een plaats naast (en niet onder) de ontwikkeling van andere functies. Door diverse functies als nevenschikkend te beschouwen, kan een aantrekking mixlandschap ontstaan. Wat betreft de ontwikkeling van de woonfuncties zal de gemeente gebruikmaken van de bestaande beleidsinstrumenten.

Landgoederen

Aansluitend aan bestaand bos of bestaande dorpen, wil de gemeente mogelijkheden bieden voor het stichten van nieuwe landgoederen. Bij de ontwikkeling van landgoederen kan een link worden gelegd met de hierboven beschreven functies wonen en werken.

4.5.3 Uitgangspunten en toetsingscriteria

Economische duurzaamheid

- de (moderne) landbouw heeft hier een plaats naast andere functies. De diverse functies worden bij het toetsen van nieuwe ontwikkelingen dan ook als gelijkwaardig behandeld.;
- niet-agrarische functies alleen op voormalige bedrijfsmatige erven. Vervangen van bestaande opstallen behoort echter tot de mogelijkheden indien dat per saldo leidt tot een verbetering van de ruimtelijke kwaliteit ;
- ruimte voor vormen van verblijfsrecreatie. In het bestemmingsplan zal in ieder geval een regeling worden opgenomen voor kleinschalige vormen van dag- en verblijfsrecreatie (zoals recreatieve ontwikkelingen op bestaande (agrarische) erven. Ontwikkelingen die het schaalniveau van het bestaande erf overstijgen, zullen via een aparte ruimtelijk orderingsprocedure worden afgewogen en geacommodeerd;
- Kleinschalige biomassatoepassingen passend bij de landbouw. Dit houdt concreet in dat het dient te gaan om biomassatoepassingen die aansluiten bij het schaalniveau van het bedrijf waarvoor een aanvraag wordt ingediend. Middels een in het bestemmingsplan buitengebied op te nemen afwijkingsregeling zal dit worden gestuurd en getoetst;
- Mogelijkheden voor grootschalige zonne-energieopwekking. Voorzover mogelijk zal dit in het bestemmingsplan worden opgenomen middels een passende regeling. Daarnaast bestaat altijd de mogelijkheid middels een eigen procedure mee te werken aan initiatieven op het gebied van zonne-energie;
- geen nieuwvestiging van agrarische, met uitzondering van knelpuntoplossingen, die moeten aansluiten op het ter plaatse aanwezige bebouwingspatroon. In dergelijke gevallen zal het gaan om hervestiging. In het bestemmingsplan zal hiervoor een passende regeling worden

opgenomen, waaraan in ieder geval voorwaarden op het gebied van locatiekeuze en inpassing worden verbonden.

Ecologische duurzaamheid

- natuur en water zijn randvoorwaarden voor ontwikkelingen. In het kader van de afweging van nieuwe ontwikkelingen zal worden getoetst aan wet- en regelgeving, waardoor een goede afstemming is gegarandeerd;
- Inrichten van sloot- en greppelbermen voor ecologische waarden. De gemeente zal hierin geen initiërende rol spelen, maar wijzen op eventuele win-win-kansen;
- behoud van het overwinteringsgebied voor ganzen en andere wintergasten. In het bestemmingsplan zullen de kenmerkende open gebieden worden beschermd middels een bouwverbod. Hierdoor blijft de openheid (en daarmee de aantrekkelijkheid van het gebied voor ganzen en wintergasten) in stand;
- ruimte voor waterberging. Deze ontwikkeling speelt weliswaar in dit deelgebied, maar valt buiten de kader van deze Structuurvisie;
- vergroten van de biodiversiteit, doorverbinden van Luttenbergerven met Lemeleberg. De gemeente zal hierin geen initiërende rol spelen, maar in voorkomende gevallen wijzen op eventuele win-win-kansen;
- ecologische waarde van kwelgebieden benutten. Ook hierin zal de gemeente geen initiërende rol spelen;

Sociale duurzaamheid

- versterking van de karakteristiek van de erven. In het kader van het hergebruik van vrijkomende (agrarische) erven, bestaat de mogelijkheid voorwaarden te stellen aan het verbeteren van erven. Hierbij kan gedacht worden aan het versterken van beplantingen, het verbeteren van karakteristieke panden, of juist het slopen van ontsierende, niet passende bebouwing. In het bestemmingsplan buitengebied zal een regeling worden opgenomen die de gemeente in voorkomende gevallen de instrumenten geeft om – in overleg met de aanvrager – per saldo winst te behalen;
- stimuleren van sloop van in onbruik geraakte landschapsontsierende bebouwing. Door middel van de hierboven beschreven regeling in het bestemmingsplan kan hieraan invulling worden gegeven;
- andere functies dan landbouw en wonen, alleen op bestaande erven. Door middel van de hierboven beschreven regeling in het bestemmingsplan kan hieraan invulling worden gegeven;
- versterken van oorsprong aanwezige koppeling tussen dorp en landschap, door nieuwe verbindende structuren (water, wegen, paden). De mogelijkheid tot het aanleggen van nieuwe landgoederen kunnen fraaie koppelingen worden gelegd tussen dorp en landschap, danwel kunnen bestaande koppelingen worden versterkt;
- geen verdichting van grootschalige, open structuur van het landschap. In het bestemmingsplan zal een regeling worden opgenomen die aantasting van de kenmerkende openheid voorkomt.

4.6 ESSENLANDSCHAP

4.6.1 Karakteristiek

De natuurlijke ondergrond

- Natuurlijke hoogteverschillen, de bolle essen, nabij buurtschappen en dorpen (Ankum, Welsum, Dalfsen);
- Dekzandvlaktes en ruggen, met relatief grote verschillen tussen hoog/droog en laag/nat, vooral rond de essen;
- Het kenmerkende reliëf is in een aantal gevallen vervlakt door egalisatie t.b.v. de landbouw.

Het agrarische cultuurlandschap

- Aaneenschakeling van kleinere en grotere open ruimten;
- Het landschapsbeeld is afwisselend en contrastrijk, door de afwisseling van open en besloten;
- Begrenzing van open ruimten door bebouwing, kronkelende wegen rond essen en dijken en een rijke beplanting in de vorm van bomenrijen, houtwallen/-singels en bos;
- Onregelmatige verkaveling;
- De dorpen en de erven liggen voornamelijk op de flanken van de es;
- Typerend zijn de losse hoeven rond de es;
- Sterke verwevenheid oude erven met het landschap;
- Bouw- en grasland, enkele boomkwekerijen en kassen.

De stedelijke laag

- op enkele plaatsen enkele kleine bebouwingsconcentraties langs wegen;
- Duidelijke begrenzing door de N340 aan de noordzijde en de dijken van de Vecht- uiterwaarden aan de zuidzijde;
- Er is sprake van veel randinvloeden van de stedelijke bebouwing van Dalfsen;
- De N340 vormt de regionale gebiedsontsluitingsweg;

De lust- en leisurelaag

- Rijke cultuurhistorie met oude lanen en wegen (zandpaden), oude landgoederen en monumentale gebouwen;
- Dorpen, buurtschappen en wegenpatronen maken het landschap leesbaar en levendig, de meeste menselijke activiteit (nu en in het verleden) speelt zich hier af;
- Aanwezigheid van oude erven;
- In het gebied liggen een aantal buitenplaatsen.

4.6.2 Ontwikkelingsrichting

Kernkwaliteit

Dit deelgebied, gelegen direct ten noorden van de Vecht, kenmerkt zich door een afwisseling van open en besloten delen. De reliëfrijke essen dragen bij aan een fraai beeld.

Ontwikkelingsrichting: algemeen

Het essenlandschap vormt de overgang tussen het Vechtdal naar het noordelijke open agrarische landschap. Het gebied vormt daarmee een landschappelijk waardevol overgangsgebied en de gemeente kiest in dit deelgebied dan ook voor een zorgvuldige, enigszins terughoudende koers. Kortgezegd is de draagkracht van het landschap bepalend voor de mate waarin ontwikkelingen mogelijk zijn.

Samengevat kan de ontwikkelingsrichting van dit deelgebied als volgt worden geschematiseerd:

Ontwikkelingsrichting: functiegericht

1. Landschap en cultuurhistorie

De gemeente stelt in dit deelgebied het landschap centraal. Ontwikkelingen zijn dan ook uitsluitend mogelijk indien dat per saldo leidt tot een verbetering van de ruimtelijke kwaliteit. Dit vraagt per geval om maatwerk en een zorgvuldige afweging.

2. Recreatie

Het Essenlandschap geldt als sterke recreatieve trekpleister. De gemeente wil mogelijkheden bieden om deze aantrekkelijkheid te versterken. Dit komt in de eerste plaats tot uitdrukking in het uitgangspunt dat alle ontwikkelingen dienen bij te dragen aan de verbetering van de ruimtelijke kwaliteit. Specifiek voor dagen verblijfsrecreatieve ontwikkelingen geldt dat deze de schaal van het landschap niet te boven mogen gaan.

3. Werken

De gemeente realiseert zich dat multifunctionele ontwikkelingen zijn noodzakelijk om het landschap (in economisch opzicht) te kunnen blijven dragen. Er wordt dan ook ingezet op verbreding van bestaande activiteiten.

4. Natuur

Het gebied is rijk aan (oude) landschapselementen. Deze bieden niet alleen een grote aantrekkingskracht voor recreatie, maar hebben ook een hoge ecologische waarde voor flora en fauna. De gemeente zit in dit deelgebied in op het behoud van deze ecologische waarden, maar zal niet actief initiatieven starten om nieuwe natuurwaarden te ontwikkelen. Dergelijke initiatieven worden echter wel ondersteund en kunnen rekenen op een positieve grondhouding.

5. Landgoed

In het gebied komen enkele oude buitenplaatsen voor. De gemeente zet in op het behoud van deze buitenplaatsen en wil de mogelijkheden bieden om de economische draagfunctie van deze buitenplaatsen te verbeteren.

6. Wonen

Het gebied is geliefd als plek om te wonen. In de vorm van bestaand VAB-beleid en de rood-voor-rood-regeling bestaan beleidsmatig de mogelijkheden om de woonfunctie te versterken. Buiten deze regelingen is in dit deelgebied nieuwe bebouwing uitsluitend toegestaan in het kader van landschapsontwikkeling. Nieuwe bebouwing in dit deelgebied is alleen mogelijk op de flanken van de essen in de groene rand en dient zich te voegen in de verkavelings- en bebouwingsmozaïek.

7. Landbouw

Het kleinschalige landschap vindt weliswaar zijn oorsprong in het landbouwkundige gebruik, maar is daarop – naar de huidige maatstaven – niet meer voldoende ingericht. Landbouw is kleinschalig van karakter en doet geen afbreuk aan de natuurlijke hoogteverschillen. De gemeente zet in dit deelgebied dan ook niet in op grootschalige landbouw. Wel streeft de gemeente naar het behouden van bestaande agrarische bedrijvigheid. Vergroting van percelen is niet mogelijk. Nieuwe bebouwing is alleen toegestaan op de flanken van de essen in de groene rand, passend bij de verkavelings- en bebouwingsmozaïek.

4.6.3 Uitgangspunten en toetsingscriteria

Sociale duurzaamheid

- ontwikkelingen dienen het rafelige silhouet van bebouwingsensemble en beplanting te versterken. In het bestemmingsplan buitengebied zal de verplichting tot het (laten) opstellen van een erfinrichtingsplan worden opgenomen. In het kader van dat erfinrichtingsplan zal de gemeente toetsen in hoeverre aan dit criterium tegemoet wordt gekomen.
- in stand houden van koppeling tussen boerderij, es en dorp. Ook dit betreft een v omgevingsaspect, dat wordt afgewogen in het kader van de erfinrichtingsplannen;
- in stand houden van zandpaden. In het bestemmingsplan buitengebied zullen de kenmerkende paden van een beschermende regeling worden voorzien;
- behoud van karakteristiek erfgoed als drager van het gebied. In het kader van het hergebruik van vrijkomende (agrarische) erven, bestaat de mogelijkheid voorwaarden te stellen aan het verbeteren van erven. Hierbij kan gedacht worden aan het versterken van beplantingen, het verbeteren van karakteristieke panden, of juist het slopen van ontsierende, niet passende bebouwing. In het bestemmingsplan buitengebied zal een regeling worden opgenomen die de gemeente in voorkomende gevallen de instrumenten geeft om – in overleg met de aanvrager – per saldo winst te behalen;
- stimuleren van sloop van in onbruik geraakte landschapsontsierende bebouwing. Door middel van de hierboven beschreven regeling in het bestemmingsplan zal hieraan invulling worden gegeven;

- toegankelijkheid van het gebied waarborgen of vergroten. Op dit punt zal de gemeente geen voortrekkersrol vervullen, maar initiatieven ondersteunen;
- wonen en kleinschalige werkfuncties als kans voor vrijkomend erfgoed. Middels de VAB-regeling wordt hieraan invulling gegeven;
- vanwege de inbreuk op het landschapsbeeld, staat de gemeente geen uitbreiding van glastuinbouw toe. In het bestemmingsplan zal een verbod worden opgenomen op het realiseren van het vergroten van het oppervlak aan kassen.

Economische duurzaamheid

- mogelijkheden voor functieverbreiding. Middels de VAB-regeling wordt hieraan invulling gegeven;
- bestaande agrarische bedrijven behouden bestaansrecht en kunnen – mits passend binnen de landschapskarakteristiek – hun bedrijf uitbreiden. De gemeente geeft echter de voorkeur aan verbreding boven uitbreiding;
- geen grootschalige vormen van nieuwe verblijfs- of dagrecreatie. Het bestemmingsplan buitengebied zal geen regeling bevatten voor nieuwe verblijfs- of dagrecreatieterreinen (anders dan kleinschalig kamperen);
- Beperkte en kleinschalige biomassatoepassingen. In het bestemmingsplan zal dit middels een regeling mogelijk worden gemaakt. De toepassingen dienen te worden toegepast op de schaal van het eigen bedrijf en dienen inpasbaar te zijn in het landschap;
- Mogelijkheden voor kleinschalige zonne-energieopwekking. De gemeente zal niet meewerken aan initiatieven die niet reeds bij recht mogelijk zijn;

Ecologische duurzaamheid

- nieuwe landschapselementen aanleggen ter verhoging van belevingswaarde en ecologische waarde;
- stimuleren ecologisch beheer van houtwallen en –singels en steilranden van essen;
- vergroten van de biodiversiteit van het landelijk gebied voor gezonde ecosystemen. Voor deze drie aspecten geldt dat de gemeente hierin geen voortrekkersrol zal vervullen. Bij de beoordeling van en overleg over erfinrichtingsplannen zullen deze aspecten wel onder de aandacht worden gebracht van initiatiefnemers.

4.7 VECHT EN UITERWAARDEN

4.7.1 Karakteristiek

De natuurlijke ondergrond

- De Vecht is een halfnatuurlijke laaglandrivier, die als waterstructuur een beeldbepalend element in het landschap vormt;
- Open uiterwaardenlandschap;
- Verspreide loofbosjes;
- Microreliëf;
- In het gebied ligt een afgesneden meander van de Vecht;
- Begrenzings door dekzandruggen en essen;
- Natuurlijke hoogteverschillen;
- bij Hessum is sprake van microreliëf door de rivierduin, bedijkingen en houtwallen;
- In het rivierdal komen verschillende afgesneden meanders voor.
- Kolken en gegraven plassen.

Het agrarische cultuurlandschap

- Onverharde wegen;
- Vrijwel volledig open en onbebouwd;
- Bijna geheel als grasland in gebruik;
- Verkaveling gebaseerd op richting rivier en hoogteligging;
- Dynamisch landschap met samenhang tussen rivier, uiterwaarden, dijken en oeverwallen;
- Steilranden;
- Tamelijk kleinschalig coulissenlandschap met bos, landschapselementen en landbouwgronden;
- Bouwlanden met Vechtessen;
- Natuurgebieden (Plaggemars, Hessumse Schipper?);
- Langs de Vecht is sprake van een laaggelegen landschap met veel variatie in ruimtelijke opbouw.

De stedelijke laag

- Monumentaal sluiscomplex Vechterweerd;
- Landschappelijk park Bellingeweer aansluitend aan de kern Dalfsen;
- In de omgeving van Hessum ligt enige bebouwing, voor het overige een open en nagenoeg onbebouwd gebied.

De lust- en leisurelaag

- Aan de zuidzijde van Dalfsen is sprake van een dorpsfront, dat verder ontwikkeld wordt, waardoor er contact is tussen de stad en het landschap;
- In de omgeving van de Vecht liggen een aantal recreatieve fiets- en wandelroutes.
- Activiteiten rondom pleziervaart op de Vecht;
- Landgoed Hessum (voor het grootste deel naar Boerderij & Landschap);
- In de omgeving van de Vecht liggen een aantal recreatieve fiets- en wandelroutes.
- De uiterwaarden zijn zeer rustige gebieden, hier profiteren verschillende diersoorten van;
- Activiteiten rondom en pleziervaart op de Vecht.

4.7.2 Ontwikkelingsrichting

Kernkwaliteit

Het Vechtdal kent hoge natuurlijke, landschappelijke en cultuurhistorische waarden. Het gebied kenmerkt zich voorts door een recreatieve aantrekkelijkheid, rust & ruimte en stilte & duisternis.

Ontwikkelingsrichting: algemeen

De gemeente streeft in dit deelgebied onverkort naar het behoud en versterken van de hierboven beschreven kernkwaliteit.

Samengevat kan de ontwikkelingsrichting van dit deelgebied dan ook als volgt worden geschematiseerd:

Ontwikkelingsrichting: gebiedsgericht

Landschap en cultuurhistorie

De Vecht vormt de centrale structuur in dit deelgebied en is grotendeels bepalend voor de uitstraling van het landschap. De gemeente zet sterk in op het verbeteren van de aantrekkelijkheid van dit deelgebied. Alle andere ontwikkelingen en fundies zijn daaraan ondergeschikt.

Natuur

De gemeente zet in op het behoud van de bestaande ecologische waarden van het. De gemeente zet niet actief in op het versterken of realiseren van nieuwe natuur.

Recreëren

Recreatieve ontwikkelingen zijn ondergeschikt aan landschappelijke en ecologische kwaliteiten. Alleen kleinschalige vormen van recreatie zijn toegestaan, passend binnen de landschappelijke kwaliteiten. Dit deelgebied leent zich niet voor nieuwe (verblijfs)recreatieterreinen.

Infrastructurele en/of andere voorzieningen ten behoeve van recreatieve en/of toeristische activiteiten worden tussendijks op slechts een beperkt aantal locaties toegestaan, maximaal 6. Hiertoe behoren de stuw bij Vilsteren, het mogelijk realiseren voetgangersveer bij de Stokte, het strandje Bellingeweer, kades passantenhaven en waterbelevingspark bij de kern Dalfsen, alsmede de stuw bij Vechterweerd.

Wonen

Wonen is in dit deelgebied een ondergeschikte functie. De gemeente zal geen ruimte bieden bovenop het bestaande beleid.

Werken

Economische duurzaamheid is in dit deelgebied ondergeschikt en beperkt toegestaan

Landgoed

In en aan de rand van het gebied komen enkele oude landgoederen voor. Nieuwe landgoederen acht de gemeente ongewenst. Bestaande landgoederen zullen worden behouden en gerespecteerd. Om de economische basis van landgoederen te versterken ziet de gemeente kansen op het toevoegen van kleinschalige, vernieuwende vormen van recreatie.

Landbouw

Wat betreft de landbouw, ziet de gemeente geen mogelijkheden voor opschaling. De uiterwaarden rondom de Vecht zullen (ook in de toekomst) hoofdzakelijk een agrarische functie in de vorm van grasland (beweiding) houden. De landbouw heeft in dit deelgebied dan ook hoofdzakelijk een (overigens belangrijke) taak als beheerder van het landschap. Perceelsvergroting kan in bepaalde gevallen wenselijk zijn, indien dit ook het beheer en de doorstroming bevordert.

4.7.3 Toetsingscriteria

Economische duurzaamheid

- het beleefbaar maken van de Vecht, door middel van maximaal 6 'contactpunten met de Vecht'. In het bestemmingsplan buitengebied zal hiervoor een regeling worden opgenomen;
- routegebonden recreatie gericht op beleving van de Vecht. Het bestemmingsplan zal dit faciliteren door het opnemen van een regeling ten behoeve van het versterken van de padenstructuur;
- landbouw is ondergeschikt en gericht op (agrarisch) natuur- en landschapsbeheer;
- bestaand landbouwkundig gebruik wordt gerespecteerd. Dit zal in het bestemmingsplan worden vertaald middels een terughoudende regeling wat betreft de agrarische bedrijven: nieuwvestiging is niet mogelijk;
- geen mogelijkheden voor biomassatoepassingen en/of zonne-energieopwekking;
- beperkte ruimte voor kleinschalige functies. Hierin speelt het VAB-beleid een belangrijke rol;
- geen ruimte voor grootschalige ontwikkelingen in de vorm van, (verblijfs)recreatieterreinen. Het bestemmingsplan zal op dit punt geen regeling bevatten

Ecologische duurzaamheid

- ecologische duurzaamheid is leidend. In het bestemmingsplan komt dit tot uitdrukking middels zeer beperkte ontwikkelingsmogelijkheden voor de economische functies.
- herstel van natuurlijk watersysteem, hermeandering van de Vecht. Op dit punt zal de gemeente Dalfsen een faciliterende rol spelen;
- in stand houden van het microreliëf (rivierduinen, steilranden, Vechtessen) en waar mogelijk deze versterken. Het bestemmingsplan buitengebied zal hiertoe omgevingsvergunningplichten bevatten;
- ecologisch beheer Vechtmeanders;
- ecologisch beheer (kruidenrijke) Vechtdijken. Op dit en het vorige punt zullen waar mogelijk kansen worden benut. De gemeente zal zich echter faciliterend opstellen;

Sociale duurzaamheid

- versterken van het rafelige silhouet van bebouingsensemble en beplanting. In het bestemmingsplan buitengebied zal de verplichting tot het (laten) opstellen van een erfinrichtingsplan worden opgenomen. In het kader van dat erfinrichtingsplan zal de gemeente toetsen in hoeverre aan dit criterium tegemoet wordt gekomen.
- Onregelmatige opzet van de erven en bebouwing, met veel beplanting (boomgroepen en boomgaarden). Ook op dit punt zal de uitwerking van het erfinrichtingsplan bepalend zijn voor medewerking aan een beoogde ontwikkeling;
- sterke verweving tussen oude erven en het landschap. Zie voorgaande;
- behoud van onverharde wegen. In het bestemmingsplan buitengebied wordt een beschermende regeling opgenomen;
- stimuleren van sloop van in onbruik geraakte landschapsontsierende bebouwing. De toepassing van het VAB-beleid biedt de gemeente op dit punt handvatten;
- natuurgerichte educatie en recreatie. Het bestemmingsplan buitengebied zal een regeling bevatten die hierop is gericht;
- behoud van karakteristiek erfgoed als drager van het gebied. De toepassing van het VAB-beleid biedt de gemeente op dit punt handvatten;
- wonen en kleinschalige werkfuncties als kans voor vrijkomend erfgoed. Middels een in het bestemmingsplan buitengebied op te nemen afwijkingsmogelijkheid wordt hiervoor ruimte geboden.

4.8 BOS- EN LANDGOEDERENLANDSCHAP

4.8.1 Karakteristiek

De natuurlijke ondergrond

- Besloten landschap met kleine en grotere (agrarische) open ruimten en enkele kleine heideterreinen;
- Tot halverwege de 19^e eeuw woeste grond met heide, na de ontginning werd landbouw mogelijk en werden terreinen ingeplant met naaldbos.
- Bossengebieden vormen de ' groene ruggengraat' voor de regio;
- Steilranden;
- Aflopende hoogte van oost naar west;
- Microreliëf (stuifduinen).
- Relatief grote verschillen tussen hoog/droog en laag/nat gebied.

Het agrarische cultuurlandschap

- Bouw- en graslanden in onregelmatige blok-vormige verkaveling;
- Bebouwing komt incidenteel voor, in de landbouwgebieden aan de randen.

De stedelijke laag

- Gedeeltelijk verharde lanen en kronkelende wegen;
- De spoorlijn Zwolle-Emmen is herkenbaar als een lijn in het landschap.

De lust- en leisurelaag

- Het grootste deel van het gebied is in bezit van landgoederen met landhuizen, deze landgoederen hebben een sterke invloed op het gebied;
- Kasteel Rechteren (uit 12^e eeuw) met park;
- Statische lanen en grachten van landgoederen met monumentale beplanting;
- Rijks- en gemeentelijke monumenten;
- Erven met karakteristieke boerderijen met gekleurde luiken;
- Kunst en cultuuruitingen passend in de landgoedsfeer;
- Rust en ruimte en stilte en duisternis;

4.8.2 Ontwikkelingsrichting

Kernkwaliteit

Monumentaal landschap bestaande uit vele havezaten en landgoederen, met herkenbare en beleefbare structuur.

Ontwikkelingsrichting: algemeen

De gemeente zet in dit deelgebied in op het behoud en versterking van het landgoederenlandschap. Beleidsmatig zal de gemeente de mogelijkheid bieden om de (economische) basis onder de bestaande landgoederen te verstevigen.

Samengevat kan de ontwikkelingsrichting van dit deelgebied als volgt worden geschematiseerd:

Ontwikkelingsrichting: functiegericht

Landschap en cultuurhistorie

Wat betreft landschap en cultuurhistorie ligt in dit deelgebied de nadruk op het behouden en versterken van het monumentale karakter van het gebied. Bij nieuwe ontwikkelingen zal het samenspel van landgoederen, historische boerderijen, bossen en bomenlanen behouden moeten blijven.

Landgoed

De gemeente streeft naar een goede toegankelijkheid van de landgoederen. Nieuwe functies ten behoeve en beheer van landgoederen zijn mogelijk (rood voor groen bestaande landgoederen). De inzet gaat uit naar behoud en versterking van de bestaande landgoederen. Nieuwe landgoederen zijn hier niet aan de orde.

Recreatie

Het landschap is een zeer aantrekkelijk recreatief gebied, hetgeen versterkt wordt door de ligging nabij de Vecht. Routegebonden recreatie is volop mogelijk in het gebied.

Natuur

Het gebied herbergt belangrijke natuurwaarden. Nieuwe functies mogen geen onevenredige afbreuk doende ervaring van natuur, zoals rust, ruimte, donkerte en natuurgeluiden.

Werken

De gemeente steunt de economische ontwikkeling van het gebied, mits dit past bij het natuurlijke en recreatieve imago. Het toevoegen van nevenfuncties aan bestaande landgoederen kan bijdragen aan de instandhouding van de landgoederen.

Wonen

Hergebruik van vrijkomende erfgoed draagt bij aan de instandhouding van het karakter en de leefbaarheid van het gebied. In dit deelgebied zal de gemeente initiatieven op het vlak van wonen dan ook ondersteunen.

Landbouw

De aanwezige landbouw is van belang voor het behouden en onderhouden van de landgoederen. Grootschalige ontwikkelingen en schaalvergroting passen echter niet in het landschap. De gewenste ontwikkeling van de landbouw ligt meer bij het verbreden van de sector.

4.8.3 Uitgangspunten en toetsingscriteria

Economische duurzaamheid

- verweven van functies in de landschappelijke karakteristiek. In het bestemmingsplan zal een regeling worden opgenomen die verbreding van bestaande functies mogelijk maakt. Een zorgvuldige inpassing zal onderdeel uitmaken van de voorwaarden;
- bij landbouw accent meer op verbreding (o.a. landschapsbeheer) dan op vergroting. Nieuwe bebouwingen zullen middels het bestemmingsplan dan ook niet worden toegestaan, tenzij het gaat om de ontwikkeling van nieuwe bebouwing op bestaande erven;
- alleen (grootschalige) landbouw aan de randen van het gebied. Volgend uit het bovenstaande aandachtstreepje zullen agrariërs met grootschalige uitbreidingswensen gebruik moeten maken van een separate procedure.;
- inzetten op routegebonden recreatie. ;
- geen ruimte voor grootschalige ontwikkelingen, (verblijfs)recreatieterreinen, nieuw-vestiging of schaalvergroting van percelen. Middels het bestemmingsplan buitengebied zal dit worden uitgesloten;
- nieuwe functies ten behoeve van behoud en beheer van landgoederen zijn mogelijk . Het bestemmingsplan zal op dit punt een ruimhartige regeling bevatten. Indien mogelijk worden nevenfuncties bij recht mogelijk gemaakt bij landgoederen;
- handhaven reguliere bosbouw. Het bestemmingsplan zal een verbod bevatten op het nieuwe bosaanplant.
- Mogelijkheden voor de kleinschalige biomassatoepassingen met de nadruk op houtige gewassen. Aan bestaande agrarische bedrijven zal de mogelijkheid worden geboden om op het eigen bedrijf biomassatoepassingen te realiseren.

Ecologische duurzaamheid

- vergroten van de biodiversiteit door goede ecologische verbindingen tussen bosgebieden;
- versterken van de 'groene ruggegraat';
- stimuleren van agrarisch natuurbeheer;
- tegengaan van verdroging;
- zorgen voor een goede zonering van recreatieve activiteiten en (bijzondere) ecologische waarden;
- aandacht voor ecologische waarden in het Rechterense veld en Hessumseveld;
- geen functies die afbreuk doen aan de ervaring van natuur.

Bovenstaande uitgangspunten laten zich niet of nauwelijks vatten in een regeling in het bestemmingsplan. Het gaat de gemeente te ver dergelijke zaken – ingeval van nieuwe ontwikkelingen – dwingend voor te schrijven. Dit neemt niet weg dat het versterken van de ecologische duurzaamheid van dit deelgebied een belangrijk aandachtspunt is. De gemeente zal bij iedere aanvraag dan ook bezien in hoeverre win-win-situaties kunnen worden bereikt. Bovenstaande opsomming vormt daarbij een bruikbare handreiking.

Sociale duurzaamheid

- behouden van het monumentale karakter van het gebied. Concreet betekent dit dat de bestaande waarden dienen te worden gerespecteerd. Nieuwe ontwikkelingen dienen van een zodanige schaal en omvang te zijn dat dit past in het gebied;
- inzetten op de schoonheid en beleving van de landgoederen. Bestaande landgoederen dienen te worden onderhouden. Om dit onderhoud te kunnen financieren biedt de gemeente in het bestemmingsplan ruimte voor economische ontwikkeling op bestaande landgoederen;
- versterken van de karakteristiek van de erven. Ingeval van nieuwe functies op vrijkomende locaties dient een erfinrichtingsplan te worden opgesteld;
- lanen behouden en benadrukken. Het bestemmingsplan zal verbod bevatten op het kappen van karakteristieke lanen. Tegelijk zal de mogelijkheid worden geboden bestaande en historische lanen te versterken;
- stimuleren van sloop van in onbruik geraakte landschapsontsierende bebouwing. In het kader van de op te stellen erfinrichtingsplannen zal de gemeente beoordelen in hoeverre de nieuwe ontwikkeling voorziet in het opruimen van overbodige, ontsierende bebouwing ;
- nieuwe functies in vrijkomend erfgoed, passend bij de natuurlijke en recreatieve beleving van het landschap. Doormiddel van het VAB-beleid wordt hieraan concreet invulling gegeven. De VAB-regeling zal worden vertaald in het bestemmingsplan, indien nodig met een op maat toegesneden regeling.

4.9 KAMPENLANDSCHAP

4.9.1 Karakteristiek

De natuurlijke ondergrond

- Reliëf, met relatief grote verschillen tussen hoog/droog en laag/nat, vooral ten westen van Lemelerveld;
- Op veel plaatsen is sprake van vervlaking van dit reliëf door egalisatie;
- Kenmerkend is de aanwezigheid van de waterlopen Marswetering en Emmertochtsloot en de essen.

Het agrarische cultuurlandschap

- Half open landschap (afwisseling van open gebied en bos);
- Regelmatig tot onregelmatige blokvormige verkaveling;
- Verspreide bebouwing langs verschillende wegen;
- Vroomamelijk gebruik als gras- en bouwland;
- Losse strooiing van gebouwen op de erven;
- Beplantingen in de vorm van kleine bossen, houtwallen/-singelsen erfbeplanting.

De stedelijke laag

- Ten noorden van Lemelerveld vormt het Overijssels kanaal een scherpe lineaire begrenzing van dit landschap;
- Ten zuiden van Lemelerveld doorsnijdt de N348 het gebied;
- De wegen en bebouwing volgen nabij Hoonhorst en Lemelerveld de hogere dekzandruggen, waardoor een afwisselend landschap is ontstaan van bochtige wegen, bebouwing en beplanting.

De lust- en leisurelaag

- Monumentale boerderijen;
- Oude zandpaden en kerkepaden, die deel uitmaken van het informele trage netwerk;
- De zuidwestelijke punt van de gemeente ligt in het overgangsgedebied tussen stad en land.

4.9.2 Ontwikkelingsrichting

Kernkwaliteit

Afwisselend landschap bestaande uit open en besloten delen. Vooral ten westen van Lemelerveld reliëf in de vorm van essen.

Ontwikkelingsrichting: algemeen

De gemeente streeft in dit gebied naar een aantrekkelijk en afwisselend landschap waar het goed wonen en werken is. De gehele visie richt zich dan ook op een verweving van functies.

Samengevat kan de ontwikkelingsrichting van dit deelgebied als volgt worden geschematiseerd:

Ontwikkelingsrichting: functiegericht

Landschap en cultuurhistorie

De gemeente streeft naar een zorgvuldige inpassing van nieuwe functies binnen de bestaande robuuste landschapselementen. Bestaande karakteristieken dienen behouden te blijven

Werken

De gemeente streeft naar een mix van functies. Er wordt voornamelijk ingezet op kleinschalige functies, zoals wonen met kleinschalig werken en kleinschalige recreatie als kans voor vrijkomend erfgoed. Grootschalige ontwikkelingen zijn alleen mogelijk bij een aantoonbare meerwaarde voor de ruimtelijke kwaliteit.

Wonen

De aantrekkelijke landschapselementen maken van het landschap een zeer geliefde woonomgeving. De gemeente wil dan ook ruimte bieden aan woonfuncties in vrijkomende (agrarische) erven.

Recreatie

De aantrekkelijke landschapselementen maken van het landschap een zeer geliefde recreatieve trekpleister.

De gemeente streeft naar recreatie op een schaal die past bij het gebied. Daarbij kan gedacht worden aan recreatie als neventak bij een agrarisch bedrijf of als nieuwe functie voor vrijkomende bebouwing. Daarnaast zet de gemeente in op het behoud van oude padenstructuren (kerkepaden en zandpaden) zodat de beleving van het landschap behouden blijft.

Landbouw

In het kampenlandschap is de landbouw de grootste grondgebruiker. De landbouw is echter relatief kleinschalig en doet geen afbreuk aan de natuurlijke hoogteverschillen. De gemeente wil de ontwikkeling van agrarische bedrijven ondersteunen.

Natuur

Het kampenlandschap heeft een hoge natuurwaarde en delen van het gebied maken onderdeel uit van de ecologische hoofdstructuur. Hiermee dient bij nieuwe ontwikkelingen zorgvuldig te worden omgegaan. Bestaande natuurwaarden dienen behouden te blijven. De gemeente zal niet actief streven naar een vergroting van ecologische waarden.

Landgoed

De gemeente ziet in dit gebied kansen voor de ontwikkeling van nieuwe landgoederen. Deze dienen echter zorgvuldig te worden ingepast (aansluiten bij reeds verdichte gebieden). Van nieuwe landgoederen dient tevens een meerwaarde uit te gaan voor de ruimtelijke kwaliteit.

4.9.3 Uitgangspunten en toetsingscriteria

Economische duurzaamheid

- landbouw, ingepast in de karakteristieken van het landschap. In het bestemmingsplan zal een regeling worden opgenomen die voorziet in de ontwikkeling van agrarische bedrijven. Daarbij kiest de gemeente voor een zorgvuldige koers, in die zin dat bedrijven goed dienen te worden ingepast in het landschap;
- wonen ingepast in de landschappelijke karakteristiek. Door middel van het VAB-beleid wordt hieraan nadere invulling gegeven;
- grootschalige ontwikkelingen, zoals nieuwe verblijfsrecreatieve of grootschalige dagattracties, zijn alleen mogelijk bij een grote verbetering van de ruimtelijke kwaliteit. In het bestemmingsplan zal geen regeling worden opgenomen voor grootschalige ontwikkelingen. Per geval is maatwerk nodig. Op voorhand is daarvoor geen juridische regeling te construeren.
- Mogelijkheden voor biomassatoepassingen en zonne-energieopwekking, mits op kleine schaal. Aan bestaande agrarische bedrijven zal de mogelijkheid worden geboden om op het eigen bedrijf biomassatoepassingen te realiseren;

Ecologische duurzaamheid

- vergroten van de belevingswaarde van landschapselementen (houtsingels, bosjes, e.d.) door het aanleggen van extra houtwallen en laanbeplanting;
 - stimuleren ecologische beheer van houtwallen, -singels en steilranden van essen;
 - vergroten van de biodiversiteit;
 - mogelijkheden bieden voor agrarisch natuurbeheer;
 - ecologische hoofdstructuur behouden en waar mogelijk versterken;
- Bovenstaande aspecten zullen worden ingebracht tijdens het overleg over nieuwe ontwikkelingen. In voorkomende gevallen zal een initiatiefnemers worden gevraagd te onderzoeken in hoeverre een of meerdere van bovenstaande punten kan worden vertaald in de beoogde ontwikkeling.

Sociale duurzaamheid

- mix van kleinschalige functies, variërend van wonen, tot landbouw en natuur (diversiteit). In het bestemmingsplan zal hiertoe een ruime regeling worden opgenomen;
- versterken van het rafelige silhouet van bebouwingsemble en beplanting. Ingeval van nieuwe functies op vrijkomende locaties dient een erfinrichtingsplan te worden opgesteld. In dat kader zal de gemeente beoordelen in hoeverre hieraan wordt tegemoet gekomen;
- Onregelmatige opzet van de erven en bebouwing, met veel beplanting (boomgroepen en boomgaarden). Wat betreft de beoordeling en toetsing wordt verwezen naar het bovenstaande aandachtstreepje;
- behoud van het microreliëf (kampen) en waar mogelijk de beleving vergroten. Het bestemmingsplan zal een verbod bevatten op het afgraven en egaliseren van gronden (waaronder de kampen);
- sterke verweving tussen oude erven en het landschap. In het kader van de erfinrichtingsplannen zal de gemeente beoordelen in hoeverre hieraan wordt tegemoet gekomen;;
- behoud van zandpaden en kerkepaden;
- toegankelijkheid waarborgen en waar mogelijk vergroten;
- behoud van karakteristiek erfgoed als drager van het gebied. Door middel van de VAB-regeling wordt aan dit uitgangspunt tegemoet gekomen;
- stimuleren van sloop van in onbruik geraakte landschaps ontsierende bebouwing. In het kader van de op te stellen erfinrichtingsplannen zal de gemeente beoordelen in hoeverre de nieuwe ontwikkeling voorziet in het opruimen van overbodige, ontsierende bebouwing;
- wonen met kleinschalig werken en kleinschalige recreatie als kans voor vrijkomend erfgoed. In het bestemmingsplan zal hiertoe een ruime regeling worden opgenomen;

4.10 BROEKONTGINNINGENLANDSCHAP

4.10.1 Karakteristiek

De natuurlijke ondergrond

- Vlak agrarisch open landschap.

Het agrarische cultuurlandschap

- In de Middeleeuwen ontgonnen als agrarisch productiegebied (weidegrond);
- Opvallende verkaveling in visgraatpatroon;
- Beeldbepalende openheid;
- Als grasland in gebruik;
- Beplanting in de vorm van enkele bosjes, perceelsbeplanting en wegbeplanting;
- Kavelstructuur wordt versterkt door de beplanting;
- Op de agrarische erven is vaak sprake van schaalvergroting van de bebouwing;

De stedelijke laag

- Sloten en greppels onder scherpe tot rechte hoek op de ontginningsbasis;
- Regelmatige, rechthoekige kavelstructuur;
- Het gebied wordt doorsneden door de spoorlijn Zwolle-Emmen;
- De weinige bebouwing is geconcentreerd langs ontsluitingswegen.

De lust- en leisurelaag

- Monumentale boerderijen;
- Aanwezigheid van een eendenkooi;
- De oude inpoldering is cultuurhistorisch waardevol.

4.10.2 Ontwikkelingsrichting

Kernkwaliteit

Het gebied kenmerkt zich zowel door grootschalige openheid (westen) als beslotenheid (oosten). De kenmerkende verkavelingstructuur en de beperkte aanwezigheid van bebouwing vormen een fraaie karakteristiek.

Ontwikkelingsrichting: algemeen

De gemeente zet in dit gebied in op economische ontwikkeling binnen de kaders van landschap. Het Broekontginningsgebied is een gebied dat zich daarvoor goed leent: milieubelemmeringen doen zich niet of nauwelijks voor en waardevolle natuurgebieden bevinden zich op ruime afstand. Economische groei dient echter te worden afgestemd op en ingepast binnen de landschappelijke kaders. De afwisseling tussen open en besloten delen is een belangrijke randvoorwaarde bij ruimtelijke ontwikkelingen.

Samengevat kan de ontwikkelingsrichting van dit deelgebied als volgt worden geschematiseerd:

Ontwikkelingsrichting: functiegericht

Landbouw

De landbouw is de belangrijkste gebruiker van het gebied en blijft ook in de toekomst beeldbepalend. De landschapsstructuur in dit deelgebied kan ontwikkelingen (als schaalvergroting en verbreding) goed verdragen. De landbouw geldt dan ook als leidend in de algehele ontwikkelingsrichting van dit deelgebied, maar voegt zich in de structuren van het gebied en levert daarmee een belangrijke bijdrage aan de kwaliteit van het landschap.

Landschap en cultuurhistorie

Het broekontginningslandschap kent een grote openheid en heeft een kenmerkende visgraatachtige verkavelingsstructuur. In deze openheid liggen de erven als groene puntelementen.

De gemeente streeft ernaar dat nieuwe ontwikkelingen dit karakter versterken, passend bij de structuur van het landschap.

Natuur

Open agrarische gebieden en besloten linten, vormen een aantrekkelijk leefgebied voor diverse soorten. Zoals onder het kopje 'landschap' aangegeven is het streven erop gericht het contrast tussen open en besloten gebieden te behouden en te versterken. Dit zal de ecologische variatie ten goede komen.

In dit deelgebied streeft de gemeente niet actief naar de aanleg van nieuwe natuurgebieden. De ligging nabij de Vecht biedt kansen voor waterberging in het gebied. De vochtige omstandigheden geven de mogelijkheid voor (natte) natuurontwikkeling.

Recreatie

De gemeente zet niet in op grootschalige vormen van verblijfs- of dagrecreatie. De gemeente acht dit niet passend in het landschapsbeeld, waarin de agrarische sector beeldbepalend is en de openheid van het landschap een hoge belevingswaarde heeft. De gemeente ziet wel kansen voor kleinschalige recreatie als neventak.

Wonen

het deelgebied vormt een waardevol agrarisch productiegebied. De gemeente zet in op een versterking en uitbreiding van de economische functie van het gebied. Bestaande woningen worden echter gerespecteerd en in het kader van het VAB-beleid (indusief rood voor rood) vindt wellicht in de toekomst een uitbreiding van de woonfunctie van het deelgebied plaats.

Werken

Bestaande functies (ook niet-agrarische) krijgen mogelijkheden om door te groeien, waarbij het landschap de grens bepaalt. Wat betreft nieuwe niet-agrarische (bedrijfs)functies, vormt het bestaande VAB-beleid het kader.

Landgoed

In dit deelgebied komen geen landgoederen voor. Gelet op de openheid van het gebied wordt niet ingezet op de realisatie van nieuwe landgoederen.

4.10.3 Uitgangspunten en toetsingscriteria

Economische duurzaamheid

- inzetten op de beleefbaarheid van de moderne landbouw. In het bestemmingsplan buitengebied wordt een regeling opgenomen die voorziet in ontwikkeling van agrarische bedrijven;
- verweven van functies in de landschappelijke karakteristiek. De in het bestemmingsplan op te nemen VAB-regeling geeft hieraan concreet invulling;
- mogelijkheden voor schaalvergroting, indien deze een versterking van de landschappelijke structuur betekent. Bij de ontwikkelingsregeling in het bestemmingsplan zal het opstellen van een erfinrichtingsplan als voorwaarde worden opgenomen. Dit stelt de gemeente in staat te sturen op de inpassing in het landschap;
- (Niet-)agrarische functies op bestaande erven of binnen de bestaande bebouwing. De in het bestemmingsplan op te nemen VAB-regeling geeft hieraan concreet invulling;
- kleinschalige recreatie bij erven (neventak) De in het bestemmingsplan op te nemen VAB-regeling geeft hieraan concreet invulling;
- geen nieuwe functies of ontwikkelingen die de openheid verdichten. De gemeente zal in het bestemmingsplan een verbod opnemen voor het realiseren van nieuwe bebouwing in karakteristieke open gebieden. nieuwe bebouwde functies op nieuwe locaties toestaan;
- mogelijkheden voor kleinschalige biomassatoepassingen en zonne- energieopwekking. Aan bestaande agrarische bedrijven zal de mogelijkheid worden geboden om op het eigen bedrijf biomassatoepassingen te realiseren;

- geen grootschalige vormen van verblijfs- of dagrecreatie. Door middel van het bestemmingsplan zal dit worden uitgesloten.

Ecologische duurzaamheid

- vergroten van de biodiversiteit door kansen te benutten voor natuurontwikkeling rond de waterwinning Vechterweerd;
 - landschapseigen waterberging in sloten en weteringen;
 - inrichten van sloot- en greppelbermen voor ecologische waarden;
 - behoud van vochtige omstandigheden als kwaliteit voor vegetatie en vogels;
- Bovenstaande aspecten zullen worden ingebracht tijdens het overleg over nieuwe ontwikkelingen. In voorkomende gevallen zal een initiatiefnemers worden gevraagd te onderzoeken in hoeverre een of meerdere van bovenstaande punten kan worden vertaald in de beoogde ontwikkeling.

Sociale duurzaamheid

- versterken van de karakteristiek van de erven. Dit krijgt bijvoorbeeld concreet gestalte middels de erfinrichtingsplannen die voor een aantal ontwikkelingen verplicht zullen worden gesteld (met de regeling van het bestemmingsplan buitengebied);
- vasthouden aan kenmerkende en cultuurhistorisch waardevolle visgraatverkaveling. In het bestemmingsplan zal daartoe een verbod worden opgenomen voor het graven en dempen van sloten;
- functies anders dan landbouw en wonen, alleen op bestaande erven en binnen bestaande opstallen. De in het bestemmingsplan op te nemen VAB-regeling geeft hieraan concreet invulling;
- stimuleren van sloop van in onbruik geraakte landschapsontsierende bebouwing. In het kader van de op te stellen erfinrichtingsplannen zal de gemeente beoordelen in hoeverre de nieuwe ontwikkeling voorziet in het opruimen van overbodige, ontsierende bebouwing;
- geen verdichting van de open structuur van het landschap. De gemeente zal in het bestemmingsplan een verbod opnemen voor het realiseren van nieuwe bebouwing in karakteristieke open gebieden.

5. UITVOERINGSASPECTEN

5.1 Inleiding

De structuurvisie geeft de hoofdlijnen aan van de ruimtelijke ontwikkelingen voor de toekomst het buitengebied van de gemeente Dalfsen, waarbij de visie op sommige onderdelen naar een meer concreet niveau doorsteekt. De structuurvisie is een belangrijk kader voor de afweging van concrete ruimtelijke beslissingen en voor de inzet daartoe van uitvoeringsinstrumenten zoals het bestemmingsplannen, project afwijkingsbesluiten, het beschikbaar stellen van financiële middelen en het sluiten van bestuurlijke overeenkomsten.

Het opnemen van een uitvoeringsparagraaf bij een structuurvisie is sinds de inwerkingtreding van de Wet ruimtelijke ordening verplicht. In dit hoofdstuk worden waar mogelijk de maatregelen/projecten opgenomen die moeten leiden tot de uitvoering van de structuurvisie. Dit wordt weergegeven in de vorm van een uitvoeringsprogramma in een schema.

5.2 Voorlopig uitvoeringsprogramma

Project	Maatregelen	Initiatiefnemer	Planning
Algemeen			
Groenstructuurplan? (relevant voor buitengebied?)			
Berm en slootbeheersplan? Ecologisch beheer bermen?			
Nota economisch beleid (koppeling Vrijkomende bebouwing)			
Realisatie wandelroutenetwerk	uitvoering		
Evaluatie archeologisch beleidsplan			
Uitvoering Gemeentelijk Waterplan			
Actualiseren bestemmingsplan Buitengebied			
Actualiseren bestemmingsplannen recreatieterreinen			
Woonservice/nul treden woningen bevorderen burgers lang mogelijk zelfstandig blijven wonen?			
pMJP-convenant			
Groen Blauwe Diensten			
Streek eigen huis en erf			
Welstandsnota/beeldkwaliteitsplan Buitengebied?			
Update rood voor rood, VAB en beleid Kwaliteitsimpuls groene omgeving			

BIJLAGEN

Bijlage 1

- Gemeentelijk beleid
- Provinciaal beleid
- Rijksbeleid en sectorale wetgeving
- Regionale beleid
- Waterbeleid

Bijlage 2

- Milieubeoordeling scenario's

Bijlage 3

- Beschrijving totstandkomingproces

Bijlage 1 - Beleid

Gemeentelijk beleid

Naast het integrale beleid, zoals opgenomen in de Plattelandsvisie, het Landschapsontwikkelingsplan en de Missie en Visie 2020 zijn binnen de gemeente Dalfsen nog de volgende sectorale beleidstukken van toepassing:

- Meerjarenprogramma klimaat- en duurzaamheid 2009 – 2012;
- Archeologisch beleidsplan gemeente Dalfsen;
- Gemeentelijk Verkeers- en vervoersplan;
- Omgevingsprogramma 2010;
- Nota kampeerbeleid;
- Externe veiligheidsvisie;
- Notitie Ketenbeleid gemeente Dalfsen;
- Geactualiseerd woonplan gemeente Dalfsen 2007 -2011;
- Integraal waterplan Dalfsen;
- Nota Economisch beleid;
- Beleidsplan recreatie en toerisme 2011 – 2020;
- Welstandsnota;
- Beleidskader VAB;
- Nota onverharde wegen 2009 – 2013;
- Buitengebied Grensweg e.o. ontwikkelingsvisie.

Provinciaal beleid

Omgevingsvisie provincie Overijssel

Doelen

De provincie wil haar ambities op het vlak van ruimtelijke kwaliteit realiseren door naast bescherming vooral in te zetten op het verbinden van bestaande gebieds-kwaliteiten en nieuwe ontwikkelingen, waarbij de bestaande kwaliteiten worden beschermd en versterkt en nieuwe kwaliteiten worden toegevoegd. Daarbij ziet de provincie zeven doelen:

- Brede waaier aan woon-, werk- en mixmilieus: elk buurtschap, dorp en stad zijn eigen kleur;
- Voortbouwen aan de kenmerkende structuren van agrarische cultuurlandschappen;
- Natuur als ruggengraat;
- Zichtbaar en beleefbaar mooi landschap;
- Het contrast tussen dynamische en luwe gebieden versterken door het infra-structuurnetwerk;
- Een continu en beleefbaar watersysteem als dragende structuur van Overijssel;
- Sterke ruimtelijke identiteiten als merken voor Overijssel.

Ontwikkelingsperspectieven

Om de doelen daadwerkelijk te concretiseren, heeft de provincie voor haar grondgebied ontwikkelingsperspectieven geschetst. Vanwege de verschillen in dynamiek en in ruimtelijke opgaven maakt de provincie Overijssel onderscheid tussen ontwikkelingsperspectieven voor de Groene omgeving en ontwikkelingsperspectieven voor de Stedelijke omgeving. In het licht van deze Structuurvisie voor het landelijk gebied wordt hierna ingegaan op de ontwikkelingsrichtingen voor de Groene omgeving.

1. Realisatie groene en blauwe hoofdstructuur

De provincie wil bestaande gebieden met hoge natuurwaarden weer onderling met elkaar in verbinding brengen. Daarvoor heeft de provincie in de omgevingsvisie gebieden aangewezen waar het hoofdaccent ligt op het behoud en de ontwikkeling van natuurwaarden en de realisatie van een continu en beleefbaar watersysteem. De provincie geeft aan dat de Buldersleiding, Dedemsvaart, Tolgracht, Marswetering, Vecht, Overijsselse Vecht, Dalmholterwatersysteem en het Overijsselsch kanaal, continue en herkenbare watersystemen moeten zijn.

2. Buitengebied, accent productie

Schaalvergroting en modernisering van de landbouw zijn onomkeerbare ontwikkelingen in het landelijk gebied, die bovendien nodig zijn om een duurzame, concurrerende landbouwsector mogelijk te maken in Overijssel. De provincie heeft er dan ook voor gekozen om in het buitengebied gebieden aan te wijzen waar de modernisering van de landbouw royaal de ruimte krijgt, zoals de welbekende landbouwontwikkelingsgebieden. Het accent ligt in deze gebieden op het vasthouden en versterken van het eigen karakter van elk gebied en het neerzetten van een landschappelijk raamwerk dat in harmonie is met de schaalvergroting van de landbouw. In de gemeente Dalfsen worden de deelgebieden het veenontginningslandschap en het (jonge) heideontginningslandschap gerekend waar het accent op de productie ligt.

3. Buitengebied, accent veelzijdige gebruiksruimte

Op veel plekken in het landelijk gebied is sprake van een verweving van functies. Naast landbouw spelen daar functies als landschap, natuur, wonen en recreatie een belangrijke rol. In deze gebieden ligt het accent van de provincie bij het verbinden van de ontwikkelingsmogelijkheden van de landbouw en andere sectoren als recreatie aan het behouden en versterken van de cultuurhistorische, natuurlijke en landschappelijke elementen.

Een groot deel van het landelijk gebied van Dalfsen wordt tot dit gebied gerekend. De provincie heeft hiervoor geen specifieke opgaven genoemd die van provinciaal belang worden gezien. Op pagina 16 is een deelgebiedenkaart opgenomen. Deze kaart geeft de verschillende deelgebieden aan binnen de gemeente. De indeling van deze gebieden geeft een beeld van de verschillen in het landschap.

Uitvoering en sturing

Om de ambities en ontwikkelingsperspectieven ook daadwerkelijk te kunnen realiseren, is door de provincie een uitvoeringsmodel ontwikkeld. Dit uitvoeringsmodel is gebaseerd op drie stappen, die gemakkelijk te vertalen zijn naar of, waar en hoe.

In de eerste stap worden de generieke beleidskeuzes afgewogen. Dit zijn keuzes die op een hoger bestuursniveau worden gemaakt, bijvoorbeeld door de EU, rijk of provincie. Deze keuzes doen uitspraken over bijvoorbeeld woningbouw en nieuwe bedrijventerreinen, reserveringen voor waterveiligheid, grondwaterbeschermingsgebieden en de ontwikkeling van EHS. Op dit niveau wordt dus beoordeeld of een bepaalde ontwikkeling mogelijk is of nodig is. In de tweede stap wordt getoetst aan de ontwikkelingsperspectieven. Deze ontwikkelingsperspectieven geven richting aan de plek waar een initiatief het best ontwikkeld kan worden. Tot slot stellen de gebiedskenmerken eisen en voorwaarden aan de wijze waarop een ontwikkeling vorm kan krijgen en ingepast kan worden in de omgeving.

Voor de provincie is een plan acceptabel als een bijdrage wordt geleverd op het vlak van duurzaamheid en ruimtelijke kwaliteit. Dat betekent ook dat de provincie geen harde uitspraken doet en strikte voorwaarden verbindt aan ontwikkelingen in de Groene omgeving. De inzet van de provincie is erop gericht om ruimte te bieden aan economische dynamiek en ruimtelijke kwaliteit te bevorderen. Daarvoor streeft de provincie naar en-en-oplossingen en meervoudig ruimtegebruik. De gemeente Dalfsen heeft daarbinnen haar eigen handelingsvrijheid, mits ze de gekozen benadering van de provincie doorvertaalt in haar eigen beleid. De provincie kiest er dus voor om ontwikkelingen in de Groene omgeving gepaard te laten gaan met een impuls voor de ruimtelijke kwaliteit. Om daar meer concreet handen en voeten aan te geven heeft de provincie Overijssel de Kwaliteitsimpuls Groene omgeving opgesteld.

Provinciaal reconstructieplan intensieve veehouderij

Als uitwerking van de Reconstructiewet Concentratiegebieden, is in september 2004 het Reconstructieplan Salland-Twente vastgesteld door Provinciale Staten van Overijssel. Als gevolg van de vaststelling van de Omgevingsvisie van de provincie Overijssel heeft hierop in 2009 een aanpassing plaatsgevonden. Het reconstructieplan is geldig tot 2013.

Het reconstructieplan bevat een aantal beleidsdoelen die als uitgangspunt van de maatregelen dienen om de wettelijke doelstellingen te behalen. De beleidsdoelen zijn:

- Het versterken van de economische en sociale vitaliteit op het gebied van landbouw, recreatie en toerisme, economische structuur en sociale infrastructuur;
- Het verbeteren van de omgevingskwaliteit betreffende de thema's lucht, watersystemen, natuur en landschap, en;
- Het verbeteren van de veterinaire veiligheid.

Het gebied nabij Lemelerveld valt in dit Reconstructieplan. De provincie zet het reconstructiebeleid voor de verwevingsgebieden voort.

In het Reconstructieplan speelt de zoning een belangrijke rol (zo niet de belangrijkste). De zoning geeft aan waar de landbouwontwikkelings-, verwevings- en extensiveringsgebieden zich bevinden. Deze gebieden kennen elk hun eigen maatregelen/doelen om de problematiek te verminderen die ontstaat door het samenspel van de aanwezige, verschillende functies. Het gebied nabij Lemelerveld heeft binnen de reconstructiezoning de aanduiding verwevingsgebied.

De ontwikkelingsrichting opgenomen in de Structuurvisie gaat samen met hetgeen is opgenomen in het reconstructieplan.

Rijksbeleid en sectorale wetgeving

Nota Ruimte - Ecologische Hoofdstructuur

De Nota Ruimte bevat de visie op de ruimtelijke ontwikkeling van Nederland, onder andere op natuur en landschap. Hierin is onder andere de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) als beleidsconcept opgenomen. De Ecologische Hoofdstructuur kan worden gezien als de ruggengraat van de Nederlandse natuur dat bestaat uit een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen natuurgebieden, en de verbindingen daartussen. De concrete uitvoering van de EHS ligt in handen van de provincies. Projecten en plannen dienen getoetst te worden volgens het beleidskader 'Spelregels EHS'. Het toetsingskader omvat een breed scala aan ecologische, maar ook abiotische en landschappelijke aspecten en is daarmee meeromvattend dan Natura 2000. Binnen de Ecologische Hoofdstructuur gelden beperkingen voor ontwikkelingen die de wezenlijke kenmerken en waarden aantasten. Hier geldt het 'Nee, tenzij'-regime.

De EHS in de gemeente Dalfsen is geconcentreerd rond de Overijsselse Vecht en de bos- en heidegebieden Rechterense Veld en Hessumse Veld. Vanaf de bossen wordt naar het westen toe een nieuwe verbindingzone voorbereid richting het landgoed Den Allerdink II, ten noorden van Heino. Rondom het gehucht Emmen ligt al grotendeels een uitloper van de EHS vanaf de Vecht. In het zuidelijkste puntje van de gemeente wordt bij Lemelerveld gezocht naar een verbinding tussen de Lemelerberg en bossen ten westen van Wolthaarskoepel.

Natuurbeschermingswet

De Natuurbeschermingswet (Nb-wet) heeft als doel het beschermen en in stand houden van bijzondere gebieden (Natura 2000-gebieden en beschermde natuurmonumenten) in Nederland. In de Natuurbeschermingswet zijn ook de bepalingen vanuit de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn verwerkt. Voor activiteiten of projecten die schadelijk zijn voor de beschermde natuur geldt een vergunningplicht. In het (concept)

aanwijzingsbesluit van een Natura 2000-gebied staat vanwege welke soorten en habitatten en om welke reden het gebied is aangewezen. Als significante effecten op instandhoudingdoelen niet kunnen worden uitgesloten dient een passende beoordeling te worden uitgevoerd. De passende beoordeling geldt alleen voor Natura 2000-doelstellingen, niet voor 'oude doelen'.

Rondom het plangebied liggen drie Natura 2000-gebieden. Aan de oostgrens van Dalfsen ligt 'Vecht- en Beneden-Reggegebied'. Het Natura 2000-gebied bestaat uit een aanwijzing als een Habitatrictlijngebied. Ten westen van Dalfsen ligt het Natura 2000-gebied 'Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht'. Dit Natura 2000-gebied bestaat uit een aanwijzing als een Vogelrichtlijngebied en als een Habitatrictlijngebied. Op circa 4 km ten westen van het plangebied ligt 'Uiterwaarden IJssel'. Dit Natura 2000-gebied bestaat uit een aanwijzing als een Vogelrichtlijngebied en als een Habitatrictlijngebied.

Tevens omvatten de Natura 2000-gebieden 'Vecht- en Beneden-Reggegebied' en 'Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht' een (deel van) een Beschermd natuurmonument.

Op deze gebieden (en gebieden in de directe nabijheid daarvan) is het afwegingskader van de Natuurbeschermingswet 1998 van toepassing. Dit afwegingskader moet worden betrokken bij de besluitvorming over nieuwe activiteiten of plannen die significante gevolgen kunnen hebben voor de te beschermen flora en fauna.

Flora en Faunawet

De Flora- en faunawet (Ffw) regelt de bescherming van beschermde planten- en diersoorten. Voor mogelijke overtredingen kan in sommige gevallen een ontheffing worden aangevraagd. Er zijn verschillende beschermingsregimes: licht beschermd, middelzwaar beschermd en streng beschermd, ook wel tabel 1, 2 en 3 genoemd. De regelgeving is primair gericht op bescherming van soorten bij uitvoeren van concrete bouw- en andere projecten. De Structuurvisie is te abstract voor toetsing aan de Ffw. Het is dan ook niet verplicht om de Structuurvisie te toetsen aan de Ffw.

Regionaal beleid

Visie rust en drukte in het Vechtdal, Nieuwe Kansen voor natuur en recreatie

Met de visie Rust en Drukke spelen de natuurorganisaties in op het streven van de overheden om het Vechtgebied een kwalitatieve impuls te geven voor waterveiligheid, natuur en recreatie. De omvorming van de Vecht tot een halfnatuurlijke laagland rivier biedt nieuwe kansen voor zowel natuur als recreatie. De natuurorganisaties reiken in de visie ideeën aan hoe natuur en recreatie kunnen samengaan bij de Vechtdalsteden, in de bestaande bos- en natuurgebieden en in het agrarische gebied. Ook worden natuurparels onderscheiden, die vanwege hun natuurwaarden, bij rust gebaat zijn.

Waterbeleid

Het uitgangspunt voor de structuurvisie is om aan te sluiten bij het bestaande beleid voor Dalfsen. Hierbij bepalen nationale en regionale wetgeving en beleid wat wel en niet mogelijk is. Hierna wordt de wet- en regelgeving ten aanzien van water van deze verschillende lagen behandeld.

Kaderrichtlijn water

De Kaderrichtlijn Water (KRW), is een Europese richtlijn. Deze richtlijn is bedoeld om de kwaliteit van het grond- en oppervlaktewater in Europa op goed niveau te houden en te krijgen. Het doel is om in 2015 een goede ecologische en chemische toestand voor alle oppervlaktewateren te hebben en een goede chemische en kwantitatieve toestand voor alle grondwateren. Voor grondwater betekent dit onder meer dat er geen directe lozingen mogen plaatsvinden en de toename van chemische verontreiniging moet worden voorkomen.

Het grondgebied van de gemeente Dalfsen behoort tot het stroomgebied van de Rijn, deelgebied Rijn-Oost. Voor dit deelgebied is in 2009 het stroomgebiedsbeheerplan vastgesteld.

Waterwet en Waterbesluit

Het integrale waterbeheer dat in Nederland gebruikelijk is, is in 2009 vastgelegd in de Waterwet en het Waterbesluit. In deze wet zijn grondwater, waterkwaliteit en –kwantiteit samen onder gebracht. Het beleid in deze wet is gebaseerd op de gedachte dat ruimtelijke ontwikkeling rekening moet houden met water.

Omgevingsvisie en –verordening Provincie Overijssel

De Omgevingsvisie- en verordening van de provincie Overijssel hebben een integraal karakter, dit betekent dat deze visie ook het wettelijk verplichte Regionaal Waterplan van Overijssel is. De ambitie ten aanzien van het waterbeleid is om de watersystemen zo in te richten dat ze voldoende en goed water bevatten, dat ze voor lange tijd veilig zijn en dat ze bestand zijn tegen klimaatverandering.

Om deze ambitie te realiseren zijn er vijf centrale thema's:

- veiligheid;
- schoon en gezond water;
- gebruik van water;
- water als waardevol element;
- sturing waterbeleid.

Bij de Omgevingsverordening hoort de functiekaart Water. Voor het plangebied zijn de volgende onderwerpen van belang:

- continu en herkenbaar watersysteem: in het plangebied liggen verschillende wateren waarvoor KRW-doelen zijn opgesteld;
- waterveiligheid: het plangebied ligt in dijkkringgebieden 9 (Vollenhove) en 53 (Salland), deze sluiten aan op de hoge gronden in het oosten van het plangebied;
- waterveiligheid: de Vecht is gelegen tussen twee primaire waterkeringen;
- grondwater: in Vechterweerd (ten westen van Dalfsen) is een gebied ingericht om grondwater te winnen. Hier omheen ligt een intrekgebied voor waterwinning en een grondwaterbeschermingsgebied. In de gemeente Dalfsen mogen ten zuiden van de Vecht geen boringen plaats vinden in het diepe pakket van Salland;
- waterberging: ten westen van de kern Dalfsen ligt een primair watergebied dat van nature, vanwege de lage ligging, optreedt als waterbergingsgebied onder extreem natte omstandigheden;
- overig: het Overijsselsch Kanaal heeft een wateraanvoerfunctie, de Vecht heeft een recreatievaartfunctie en bij Lemelerveld ligt de openbare zwemplas Heidepark. In de omgevingsvisie zijn weidevogelbeheer- en ganzengebieden aangewezen, in deze gebieden mag geen waterpeilverlaging plaatsvinden.

Ruimte voor de Vecht

In 2007 heeft de provincie Overijssel het initiatief genomen voor het programma 'Ruimte voor de Vecht'. Het betreft een programma waarin in samenwerking met onder andere gemeenten en waterschappen wordt gewerkt aan de veiligheid van de Vecht en de integrale versterking van het Vechtdal. De doelstellingen van het programma kunnen als volgt worden samengevat:

- zorgdragen voor de waterveiligheid voor mens en dier in het Vechtdal;
- het creëren van een sociaaleconomische impuls;
- integraal realiseren van de natuuropgaven (zowel water- als landnatuur).

Om deze drie doelstellingen te bereiken is in 2009 het Masterplan Ruimte voor de Vecht opgesteld. De visie uit het Masterplan bestaat uit de volgende vijf uitgangspunten:

- ga voor de volle winst van de levende rivier;
- behoud van het winterbed als grote open ruimte voor landbouw, natuur, recreatie en landschap;
- maak van de Vecht een voorkant;
- organiseer de bezoekersstromen;
- maak de Vecht manifest.

Om de visie te bereiken worden een groot aantal projecten uitgevoerd. Voor de gemeente Dalfsen zijn de volgende projecten van belang:

- realisatie pontje Hessum;
- realisatie natuurbelevingspark;
- realisatie waterbelevingspark;
- opwaardering passantenhaven;
- herinrichting Vechtviert;
- opwaarderen bijgebouwen Westermolen;
- realisatie uitkijktoren;
- herinrichting de Stokte (pleisterplaats de Stokte);
- culturele invulling cichoreifabriek;
- plaatsing informatiepanelen;
- waterfront.

Een aantal van deze projecten maken onderdeel uit van het programma Symfonie aan de Vecht, de provincie Overijssel levert in het kader van dit programma een financiële bijdrage. Daarnaast investeert de provincie in het kader van het programma Ruimte voor de Vecht in:

- verruiming van de stuwpassage Vechterweerd;
- natuurvriendelijke oevers en aanzet tot meandering tussen Dalfsen en Vlisteren;
- nevengeul langs de stuw bij Vlisteren, met natuurvriendelijke oeverzones.

Waterschap Groot-Salland

Het grondgebied van de gemeente valt onder het waterschap Groot-Salland. Dit waterschap heeft, in samenwerking met de overige 4 waterschappen in Rijn-Oost, het Waterbeheerplan 2010-2015 opgesteld. De missie voor deze waterschappen is om te zorgen voor voldoende water, schoon water en veilig wonen en werken.

Een belangrijke opgave voor de waterschappen is het verder ontwikkelen van de veiligheid in het watersysteem, waarbij rekening dient te worden gehouden met het veranderende klimaat. Twee andere belangrijke thema's in het waterbeheerplan zijn het watersysteembeheer (kwaliteit en kwantiteit) en de afvalwaterketen.

Om het beleid uit het waterbeheerplan te kunnen realiseren zijn verschillende plannen, projecten en uitvoeringsmaatregelen opgenomen. Voor de gemeente Dalfsen zijn de volgende van belang:

- Ruimte voor de Vecht;
- overname van bestaand stedelijk water (beheer en onderhoud) door het waterschap;
- uitbreiding van de hydraulische capaciteit van de zuiveringen in Dalfsen;
- primair watergebied (waterberging) ten westen van Dalfsen.

Gemeente (en waterschap)

De gemeenteraad heeft op 21 mei 2007 het integraal waterplan Dalfsen 2007-2016 vastgesteld. Dit plan is in samenwerking met het waterschap Groot-Salland opgesteld. Dit plan heeft betrekking op het stedelijk gebied (de kernen). Rondom de kernen is echter wel rekening gehouden met een overgangsgebied van stedelijk naar landelijk gebied. Enerzijds is dit gedaan voor het toepassen van maatregelen (bijv. waterberging) anderzijds in verband met mogelijke stedelijke uitbreidingen. Voor het buitengebied is het Waterbeheersplan 2010-2015 van het waterschap Groot-Salland richtinggevend (zie hierboven) en is de gemeente Dalfsen betrokken bij de uitvoering.

In het integraal waterplan wordt een visie gegeven, welke luidt: het streven is om een veilig, flexibel, ecologisch gezond watersysteem te hebben, dat minimaal voldoet aan de randvoorwaarden gesteld in het Europees, nationaal en regionaal waterbeleid.

Deze visie wordt bekeken vanuit vier invalshoeken en per invalshoek wordt een visie beschreven. Deze thema's komen zoveel mogelijk overeen met het Waterbeheerplan van het waterschap. De thema's zijn:

- ruimte voor water:
 - waterkwantiteit: voldoende berging

- kering langs de Vecht dient in 2015 te voldoen aan de norm (afvoersituatie eens in de 1250 jaar)
- de ambitie is om waterkansen te benutten
- schoon water:
 - verbeteren chemische en ecologische waterkwaliteit
 - verbeteren van de inrichting (water is functioneel, natuurlijk en beleefbaar)
- genieten van water;
- waterorganisatie en communicatie.

Plattelandsvisie

In de plattelandsvisie zijn de ontwikkelingen in het buitengebied van de gemeente Dalfsen in samenhang in beeld gebracht en zijn de toekomstige ontwikkelingsrichtingen van het landelijk gebied en de kleine kernen aangegeven. Hierbij wordt op een aantal punten ingegaan op het onderwerp water. De volgende onderwerpen zijn relevant voor de structuurvisie:

- aanleg van de robuuste verbindingzone in het deelgebied Dalmsholte eventueel in combinatie met waterberging/retentie;
- ligging primair watergebied ten westen van de kern Dalfsen;
- ligging van een grondwaterbeschermingsgebied in de Marshoek;
- de Vecht is aangeduid als een essentiële waterloop, derhalve dient bij nieuwbouw of uitbreiding van bestaande bebouwing binnen een zone van 100 m rekening te worden gehouden met de huidige en toekomstige functie van waterafvoer;
- ontwikkeling van watergebonden recreatie;
- verbetering van de waterkwaliteit in het kader van de KRW in de volgende watergangen:
 - Dedemsvaart;
 - Buldersleiding;
 - Steenwetering;
 - Vecht;
 - Emmertochtsloot;
 - Marswetering;
 - Dalmsholter Waterleiding;
 - Overijsselsch kanaal.

Bijlage 2 -Milieubeoordeling

Structuurvisie en de milieubeoordeling

Uitgangspunt voor de Structuurvisie is het bestaand beleid. De Plattelandsvisie en het LOP (Landschapsontwikkelingsplan) vormen in sterke mate de basis voor de indeling in deelgebieden en de gewenste ontwikkelingsrichtingen. Daarbij vormen de gemeentelijke ambities ten aanzien van ruimtelijke kwaliteit en duurzaamheid zoals opgenomen in de Missie/Visie 'Bij uitstek Dalfsen' de basis.

De Structuurvisie is een verfijningsslag, met een sterke aandacht voor de gemeentelijke ambities ten aanzien van ruimtelijke kwaliteit en duurzaamheid. Het verder verfijnen van de ontwikkelingsrichting van het landelijk gebied ten aanzien van de aspecten ruimtelijke kwaliteit en duurzaamheid is tot stand gekomen in samenwerking met een Klankbordgroep en een Projectgroep. In de Klankbordgroep hebben een groot aantal vertegenwoordigers van groeperingen die belangen hebben in het landelijk gebied zitting genomen. De projectgroep is een brede vertegenwoordiging van de verschillende afdelingen binnen de gemeente.

Een belangrijk onderdeel van de totstandkoming van deze Structuurvisie is het ontwikkelen van twee scenario's. Deze twee scenario's zijn beoordeeld op hun (milieu)effecten. De twee scenario's en de uitwerking van deze scenario's tot de ontwikkelingsrichting, zogenaamde voorkeursalternatief, zoals die nu is uitgewerkt in deze Structuurvisie is in verschillende sessies besproken met de Klankbordgroep en de Projectgroep.

Twee scenario's

Onderdeel van het proces om een Structuurvisie op te stellen is het uitwerken van twee scenario's voor de gemeente Dalfsen. Om duidelijke keuzes te kunnen maken voor de ontwikkelingsrichting van het landelijk gebied en de verschillen zichtbaar te krijgen zijn twee toekomstscenario's ontwikkeld en uitgewerkt die ver uit elkaar liggen:

1. economisch vitaal;
2. aantrekkelijk landschap.

Scenario 1, economisch vitaal, gaat uit van een leefbaar landelijk gebied, waarin ruimte is voor economische dynamiek. Ontwikkelingen bieden mogelijkheden voor een continue vernieuwing van het landelijke gebied. De hoofdfunctie is de plattelandseconomie. Het gebied is een productiegebied, uitlooptgebied voor dorpen en steden en leef- en woongebied voor mens en dier.

Scenario 2, aantrekkelijk landschap, gaat uit van de aantrekkingskracht van het landschap van de gemeente Dalfsen. Ontwikkelingen dragen bij aan een herkenbaar landschap met een sterke eigenheid en identiteit. Dit biedt een aantrekkelijke woonomgeving en verbondenheid met de omgeving voor de inwoners van de gemeente Dalfsen. De belevingswaarde is daarbij een belangrijke recreatieve trekpleister. Het scenario zet in op een aantrekkelijke woonomgeving en recreatieve mogelijkheden.

Deze twee scenario's, de mogelijke ontwikkelingsrichtingen van het landelijk gebied van de gemeente Dalfsen, zijn zoals aangegeven ook beoordeeld op de mogelijke milieueffecten. De samenvatting van deze milieubeoordeling bestaande uit een tabel en bijbehorende toelichting zijn opgenomen in de bijlagen.

Ontwikkelingsrichting

Op basis van de beschreven milieueffecten van de uitgewerkte scenario's is in deze Structuurvisie per deelgebied de ontwikkelingsrichting, de beleidskeuze per deelgebied gemotiveerd. Dit zogenaamde voorkeursalternatief is per deelgebied nader uitgewerkt in deze Structuurvisie.

Milieubeoordeling scenario's

Alternatief 'Economisch vitaal'

Het alternatief 'economisch vitaal' wordt gekenmerkt door mogelijkheden voor economische ontwikkelingen. Het effect op de gebruiksfuncties landbouw en werken is dan ook positief. Voor de landbouw zijn vooral de mogelijkheden voor intensivering en schaalvergroting van percelen positief. Uitbreiding in dieplaatsten of bedrijven zal beperkter zijn, aangezien er geen areaal bij komt en milieuwetgeving ook in de toekomst randvoorwaarden blijft opleggen. Intensivering en schaalvergroting in de landbouw hebben een negatief effect op de waterkwaliteit, door gebruik van meststoffen en bestrijdingsmiddelen. Drainage zorgt voor versnelde afvoer tijdens natte perioden en voor verdroging (door beregening) in natte perioden. Ook de effecten op natuur zijn negatief. De Natura2000-gebieden liggen buiten het plangebied. Hier zijn daarom alleen effecten op stikstofdepositie in de Natura2000 gebieden van belang. Voor de Vecht en beneden Regge en De Olde Maten en Veerslootlanden ligt de achtergronddepositie ook in 2020 nog ver boven de kritische depositiewaarde. Als ontwikkelingen in de landbouw leiden tot extra stikstofemissie, leidt dit ook tot significante effecten op Natura2000, vooral op het dichtbij gelegen Vecht- en beneden Regge gebied. Daarbij moet worden opgemerkt dat een dergelijk ontwikkeling niet waarschijnlijk is, vanwege de diverse milieu- en natuurbeschermingswetgeving. De EHS is minder beschermd dan Natura2000. Door het verdwijnen van landschapselementen, slootranden en overhoekjes is er een negatief effect op agrarische soorten. Tenzij landschapskenmerken, cultuur- of archeologische elementen beschermd zijn, zullen ze niet actief in stand worden gehouden.

De waarde hiervan zal daardoor achteruit gaan. Binnen de normen voor luchtkwaliteit en geur zal de hinder toenemen. Met name ontwikkelingen van kassen, maar ook open en verlichtte rundveestallen doen een afbreuk aan de mate van donkerte in de gemeente. De eenzijdige focus op economische ontwikkeling kan ertoe leiden dat het gebied onaantrekkelijk wordt voor wonen en recreëren. De leefbaarheid komt dan onder druk te staan.

Alternatief 'aantrekkelijk landschap'

Dit alternatief stelt behoud en ontwikkeling van ruimtelijke kwaliteit boven andere functies en gaat daarmee verder dan het huidige beleid zoals verwoord in de plattelandvisie en het landschapsonwikkelingsplan. Vooral op het aspect landschap en cultuurhistorie zijn dan ook positieve effecten zichtbaar. Landschapselementen, landschappelijke inpassing en behoud of verbetering van cultuurhistorische kenmerken hebben ook positieve effecten op natuur, leefomgeving en gebruiksfuncties. Het huidige beleid legt hier ook al een belangrijke focus, waardoor de extra effecten van het alternatief 'aantrekkelijk landschap' op natuur, leefomgeving en gebruiksfuncties verwaarloosbaar zijn. Dit alternatief kent wel twee belangrijke aandachtspunten: door wonen ook in het buitengebied te stimuleren vind extra functiemenging plaats. Dat kan enerzijds leiden tot extra geurhinder (meer woningen in de buurt van agrarische bedrijven) en anderzijds tot een minder gunstig klimaat voor agrarische bedrijvigheid. Dat laatste is meteen een risico voor de haalbaarheid van het alternatief: de landbouw is een belangrijk drager van het landschap. Als beperkingen leiden tot verdwijnen van de landbouw, moeten nieuwe landschappelijke dragers gezocht worden. Landschappelijke kwaliteiten komen dan alsnog onder druk te staan.

Bijlage 3 – Totstandkomingsproces Structuurvisie

Nader in te vullen